

PROPOSTES PER EMPARAR ELS INFANTS I JOVES QUE EMIGREN EN SOLITARI

Menors en perill

JOSÉ LUIS PINILLA

«Són nens que porten quilòmetres de sofriment a l'esquena i que s'exposen, a més, a abusos i xarxes de tràfic»

NÚRIA EMPEZ

«Són nois que estan en una edat complicada. Alguns acaben generant patologies per la separació de la família»

ROSA CENDÓN

«Caldria incorporar un diagnòstic jurídic i social millor, amb professionals més especialitzats»

P 3-5

Una mare i els seus dos fills corren després de passar la tanca que separa Sèrbia d'Hongria. / Sergi Càmar

Més laics compromesos en la pastoral

P 8-9 i 15

Entrevista a fra Artemio Vitores, exvicecustodi de la Custòdia de Terra Santa

P 12-13

Opcions perquè els joves visquin l'autèntic sentit de la Pasqua

P 16-17

Pensant-ho millor

Comunicació i misericòrdia

En ocasió de la festa de sant Francesc de Sales patró dels periodistes, el papa Francesc va adreçar a totes les persones de bona voluntat un missatge referent a l'àmbit de la comunicació social. Aquest any ha volgut relacionar la comunicació amb la misericòrdia, encara que semblin dos àmbits que no tenen res a veure l'un amb l'altre. L'Any de la Misericòrdia suscita una reflexió i cal aprofitar l'oportunitat. El títol del missatge és prou significatiu: *Comunicació i misericòrdia: una trobada fecunda*. Val la pena d'esbrinar el perquè d'aquest títol. Francesc ha escrit que «la comunicació té el poder de crear ponts i afavorir la trobada i la inclusió, i així enriquir la societat. És molt agradable d'observar com les persones s'afanyen per escollir les paraules i els gestos per evitar malentesos, guarir ferides del passat i construir pau i harmonia. Les paraules poden bastir ponts entre les persones, les famílies, els grups socials i els pobles. Cal que les nostres paraules i les nostres accions ens ajudin a sortir dels cercles viciosos de la condemna i la venjança, que continuen dificultant la comunicació entre individus i nacions, provocant

expressions d'odi. Les paraules dels cristians sempre han de ser un estímul a la comunió; caldrà condemnar el mal i fer-ho amb fermesa, però mai no hauria de trencar la relació i la comunicació».

Té això res a veure amb la misericòrdia? Ja ho crec! Francesc ho explica: «Amb molt de gust invito totes les persones de bona voluntat a descobrir el poder de la misericòrdia per guarir les relacions malmeses i restablir la pau i l'harmonia entre les famílies i les comunitats. Tots sabem de quina manera les velles ferides i els ressentiments poden bloquejar les persones i impedir la comunicació i la reconciliació. Això també és vàlid per a les relacions entre els pobles. La misericòrdia sempre és capaç d'activar un nou tipus de discurs i de diàleg. Shakespeare va escriure: "La misericòrdia no s'extralimita. La misericòrdia cau com la pluja suau cau del cel damunt de la terra. La misericòrdia és una doble benedicció: beneeix el qui la concedeix i el qui la rep".»

A continuació, el papa Francesc va invitar els polítics a inspirar-se en la misericòrdia. Heus aquí una recomanació ben oportuna.

Francesc Riu,
salesià
President de la
Fundació Rinaldi

Els nostres Favorits

Papa Francesc @Pontifex_es
Reseu per mi

Josep Àngel Saiz @BisbeSaiz
Bisbe de Terrassa
#BonDiumenge. Tercer aniversari elecció papa Francesc. Que el Senyor el continui omplint de saviesa i fortalesa

Jaume Pujol @PujolJaume
Arquebisbe de Tarragona
Celebrem avui el Dia del #Seminari. Pregueu pels seminaristes i els seus formadors. És el més valuós que podem fer per ells. Bon diumenge!

Núria Iceta @nuriaiceta
Editora a l'Avenç
L'Església catalana felicita Rovira Belloso pels seus 90 anys via @catreligio Felicitacions més que merescudes!

Principia Marsupia @pmarsupia
Doctor en Física Teòrica
Un metge de MSF: «He treballat en molts camps de refugiats a l'Àfrica. Mai he vist res de tan catastròfic. I estem en sòl UE»

Dani Vilaró @danivilaro
Amnistia Internacional Catalunya
Algú creu de debò que Turquia compleix els requisits per ser considerat «tercer país segur» per a refugiats?

Ignasi Moreta @IgnasiMoreta
Editor de Fragmenta Editorial
El «Llibre del gentil i dels tres savis» de Ramon Llull ja està donat l'alta a l'ISBN. Sense segon cognom de Llull

Escollat a Ràdio Estel

Ignasi Miranda
Coordinador d'Informatius

La Caputxinada (580 persones es van reunir al convent de Sarrià del 9 a l'11 de març del 1966) ha estat un tema molt explicat i comentat els últims dies a Ràdio Estel.

Joan Botam, aleshores provincial i ara president del Centre Eumènic de Catalunya als seus 89 anys, ha recordat la Caputxinada 50 anys després. «Amb el convent encerclat per la policia, vaig negociar amb el comissari Seix una sortida digna per a ell i per als reunits, però no hi va haver manera», ha explicat a *Fórmula Estel*. I ha destacat el moment en què «la comunitat va decidir, amb el superior al capdavant, declarar aquestes persones hostes de la casa».

El dijous 10 el protagonista ha estat el llibre *La Caputxinada. Frares compromesos amb el país i la llibertat*, igualment a la *Fórmula Estel*. La seva autora, Clara Fons, ha destacat que «la visió dels frares de la Caputxinada va ser sobretot un esperit d'acollida, no pas polític». Finalment Arcadi Oliveres ha explicat, durant tota la setmana a l'espai *El compromís ciutadà*, la seva vivència personal: «La Caputxinada va ser una reunió motivada perquè, als estudiants, no els agradava tenir un sindicat oficial en un moment amb aires de llibertat.» Oliveres ha recordat que va haver de sortir abans del convent perquè el seu pare havia patit un infart.

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 27 de març del 1920: a Catalunya es crea i es legalitza el Sindicat de Metges de Catalunya, el sindicat mèdic més antic d'Europa.

Zoom

Eduard Brufau

El grup de rock catòlic espanyol *La Voz del Desierto*, format per tres sacerdots i quatre laics, acaba de treure un nou disc: *Mi fortaleza*. La novetat és que aquest treball porta el segell de la discogràfica Viva la Fe, distribuïda per Universal Music Group, companyia de *Metallica*, Alejandro Sanz o Lady Gaga, entre altres estrelles del pop internacional.

Editorial

Rams de sang

Diumenge de Rams és dia d'alegria a les nostres latituds. Dia de família. L'Església surt al carrer en les benediccions a places, sovint nombroses. Petits i grans branden palmes, palmons i rams d'olivera. A molts indrets, és la celebració més concorreguda de la Setmana Santa. Els infants hi tenen un especial protagonisme, l'antifona de himne litúrgic ens ho recorda: «Els nens hebreus/ portant rams d'olivera/ reberen el Senyor i l'aclamaven dient:/ Hosanna a dalt del cel.»

És un preludi de la Passió: aquell mateix Jesús que va ser aclamat en entrar a Jerusalem, fou occidit divendres següent. Igualment, la joia d'aquest dia no ens pot fer oblidar el drama humanitari a gran escala que estem travessant al món: es calcula que més de 10.000 nens refugiats han desaparegut. L'any passat van entrar a Europa 26.000 infants no acompanyats. Només a Itàlia s'ha perdut el rastre d'uns 5.000 nens i nenes; a Suècia, 1.000 han desaparegut. Molt probablement alguns han tornat amb la seva família, però un nombre indeterminat ha estat víctima de les màfies: de l'explotació sexual i del tràfic d'òrgans.

El papa Francesc, en un *Àngelus* del mes passat, es planyia de les víctimes del tràfic de persones i els qualificava dels «nous esclaus d'avui» i llançava una crida «a fer tot l'esforç possible per posar fi a aquest crim i aquesta vergonya intolerable. Penso en moltes dones i homes i en tants infants».

Cal una activitat molt coordinada entre els diferents actors i millorar l'eficàcia entre ciutats i nacions. N'és un exemple el Grup de Santa Marta, una iniciativa impulsada per Francesc per a la lluita contra el tràfic de persones que involucra cossos de seguretat de diversos països, episcopats, organitzacions socials i representants de diverses confessions religioses. «Cal alliberar i rehabilitar. I també desemmascarar els traficants i els creadors del mercat», destaca José Luis Pinilla, secretari de la Comissió Episcopal de Migracions de la Conferència Episcopal Espanyola. Des de la mateixa

comissió apunten que els mecanismes legals de protecció «encara tenen molts punts foscos», malgrat els avanços en la modificació recent de la Llei de la infància o el projecte de reforma de la Llei del Menor que recull un protocol marc per als menors emigrants no acompanyats (anomenats *minas*) i als quals dediquem el Primer Pla d'aquest número.

Ha estat dit amb encert que els nens són la crisi de la crisi. Quan quelcom es trenca, ho fa habitualment per la part més feble. Si el teixit social es romp, els nens són els qui més ho pateixen. Diverses ONG, com Metges Sense Fronteres, han advertit en el decurs d'aquests mesos de crisi humanitària a Europa, que la falta de recursos als campaments d'acolliment exposa els infants a patir malnutrició, abusos sexuals i a convertir-se en víctimes de tràfic. L'ACNUR i altres organitzacions humanitàries exigeixen vies legals per a l'arribada dels qui demanen asil i bones condicions d'acolliment a Europa per evitar els riscos del tràfic dels refugiats amb organitzacions criminals.

L'atribut del màrtir és la palma. Enguany els rams estan, dissortadament, tacats de sang.

La redacció us proposa

Pregó de Setmana Santa a Barcelona

En els discursos es va palesar un pont d'entesa entre l'Ajuntament de la ciutat i l'Església catòlica **10**

Tradicions del Diumenge de Rams

A Catalunya, com arreu, la benedicció dels rams celebra l'entrada triomfal de Jesús a Jerusalem **26**

Ajudar el proïsme més necessitat

Presentada la nova edició de la guia «On menjar, dormir, rentar-se» de la Comunitat de Sant'Egidio **25**

El cardenal Joan Margarit, gran humanista

El periodista Sergi Rodríguez ha localitzat a Roma el sepulcre d'aquest il·lustre personatge **27**

Un nou llindar

El rescat definitiu

Sebastià Taltavull Anglada
Bisbe auxiliar de Barcelona

«En ell, per la seva sang, hem obtingut la redempció, el perdó dels nostres pecats» (Ef 1,7). Un veritable rescat. Són paraules de la Bíblia, de sant Pau en concret, dirigides a la comunitat cristiana d'Efes, referides a Jesús i que són el cor de la Setmana Santa. Rescatar o redimir, com a acció de salvació, és pagar un preu. Hi ha un cost, una despesa. I, què reps a canvi? En principi i aparentment, res per a tu, tot el guany és per a l'altre. L'has guanyat amb la teva renúncia, amb la teva entrega, amb la donació d'allò que és teu o amb la donació de tu mateix. L'única explicació, l'amor misericordiós, sense límit!

Aquest és l'anunci del preu del rescat que Déu paga per la nostra salvació, el preu redemptor per tal que siguem «seus» del tot, alliberats i lliures per complet. Per això, Jesús explica així el perquè de la seva entrega: «Cal que el Fill de l'home pateixi molt. Els notables, els grans sacerdots i els mestres de la Llei l'han de rebutjar, ha de ser mort i ha de ressuscitar el tercer dia» (Lc 9,22).

Però, posat aquest argument de principi en el qual ell s'implica del tot amb la voluntat del Pare, humanament costosa d'acceptar, però assumida en obediència filial i per amor, Jesús ens diu: «Si algú vol venir amb mi, que es negui a ell mateix, que prengui cada dia la seva creu i que em segueixi. Qui vulgui salvar la seva vida, la perdrà, però el qui la perdi per mi, la salvarà. Què en treu l'home de guanyar tot el món si es perd o es destrueix ell mateix?» (Lc 9,23-25).

A més de redimir la persona humana, avui que parlem tant del canvi climàtic i de la defensa dels espais i recursos naturals, com podem rescatar el nostre entorn perquè s'orienti vers el bé comú i l'espai natural sigui digne de tots i per a tots? Més encara, què fer per contribuir a un rescat definitiu de l'entorn humà, familiar, religiós i eclesial, social, cultural, econòmic, ecològic i polític? Quina «conversió» ens demana perquè aquesta setmana sigui «santa» i sempre apareguin nous signes de resurrecció, de vida?

Menors a protegir i curar

El fenomen global dels abusos i les xarxes de tràfic a Europa

Joan Andreu Parra

Fotos: Sergi Cámara

On són, quines necessitats tenen i com protegir-los? Aquestes són les qüestions centrals que cal resoldre pel que fa als menors immigrants sense referents familiars adults, coneguts com a *minas*. «Els menors no acompanyats han de ser una prioritat en cada punt del camí perquè en molts països són explotats per pagar als contrabandistes el preu del viatge», defensa el secretari de la Comissió Episcopal de Migracions de la Conferència Episcopal Espanyola, el jesuïta José Luis Pinilla.

La Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA) de la Generalitat de Catalunya confirma un increment en l'arribada de *minas* en els darrers tres mesos, fonamentalment magribins i subsaharians. «Hem d'actuar més ràpid i atendre més menors, amb uns dispositius dimensionats per a una mitjana estàndard. Els centres estan plens, però la situació dels joves és raonablement bona», explica el cap de l'Àrea de suport als joves tutelats i extutelats de la DGAIA, Francesc Balagué.

«Sento que hem tornat a l'any 2000 i que no hem après res», assegura l'antropòloga i educadora social Núria Empez. «Lavorava pensava que el circuit d'acollida estava mal dissenyat per ignorància de l'Administració. Ara penso que és intencionat. Tenen por d'un efecte crida, que si els tracten massa bé en vindran més. I el fet és que vindran igualment. Aquesta acollida no és dissuasiva, sinó que acaba en circuits d'exclusió.»

Els *minas* que arriben a Catalunya, en la seva majoria de sexe masculí, primer van prendre la determinació de deixar el país d'origen per prosperar i materialitzar un somni: «Són nanos que no coneixen el context cultural ni l'idioma. Els més grans tenen poc marge de temps per estar en situació competitiva amb la resta de la població per lluitar per un lloc de treball, en un país amb una taxa d'atur jove altíssima. Han vingut a competir en un lloc complicat», detalla Balagué.

El primer que toca abordar és un viatge incert en el qual s'exposen a diferents perills; el primer i permanent és el de l'explotació per part de les màfies: «Podem trobar nens que tenen per única escola el camí desèrtic, el fred, la fam i la soledat causades per l'orfanat real o la utilitzada, fins a la frontera. Són nens que porten quilòmetres de sofriment a l'esquena i que s'exposen, a més, a abusos i xarxes de tràfic en ser dipositats en mans de traficants fronterers a causa de les dificultats de les famílies per accedir a la sol·licitud d'asil», descriu Pinilla.

Un cop els *minas* arriben al nostre país, hi ha una acollida policial. Mossos uniformats i cotxes patrulla traslladen una primera imatge d'un menor *de tingut*, no pas *acollit*. Tot seguit se'ls fa passar per Fiscalia de menors i després per la DGAIA (l'organisme de la

José Luis Pinilla

Comissió Migracions
Conferència Episcopal
Espanyola

«Els menors no acompanyats han de ser una prioritat en cada punt del camí»

Francesc Balagué

Direcció General
d'Atenció a la Infància
i Adolescència

«Els menors han vingut a competir en un lloc complicat»

Família afganesa amb el desig d'arribar a Suïssa.

Generalitat que, si així es determina, n'assumirà la tutela). Un circuit que qüestiona l'adjunta al Síndic de Greuges, Maria Jesús Larios: «S'ha d'aplicar la normativa de protecció del menor i cal que el menor hi vagi primer a la DGAIA», explica.

Quan l'Administració ha de tutelar

L'Administració «estem obligats a atendre i emparar qualsevol menor d'edat tingui o no documentació i

sigui quina sigui la causa per la qual estan aquí. El que hi ha són diferents procediments segons la nacionalitat del menor. Està garantit per tothom allotjament, manutenció, sanitat, escolaritat... En algun cas, segur que les coses no es fan bé, però parlar de maltractament institucional em sembla exagerat», assegura Balagué, de la DGAIA.

En canvi, des de les entitats com les Religioses Adoratius, demanen respostes més individualitzades: «Entren al circuit de protecció amb l'etiqueta

de *minas*, sense explorar la trajectòria vital i tot el procés migratori que han fet. Caldria incorporar un diagnòstic jurídic social millor, amb professionals més especialitzats. Les nenes *minas* traficades i explotades sexualment, per exemple, cal que tinguin un plus de seguretat i protecció», explica Rosa Cendón, coordinadora del programa Sicar cat, de les Adoratius.

Una altra pràctica és la de tractar-los com a indocumentats encara que portin passaport. «Hi ha una sentència molt clara del Tribunal Suprem que in-

Màfies de tràfic de persones

Les lleis de què es va dotar Europa un cop finalitzada la Segona Guerra Mundial regulaven l'estatut dels refugiats. «Aquestes lleis es van redactar pensant que aquests fets no tornarien a passar i, per tant, el primer món hi quedem molt bé», explica Núria Empez, antropòloga i educadora social. Però la història s'està tornant a repetir i Europa s'ha vist desbordada. Per això està impedit l'entrada dels refugiats i arriba a un preacord vergonyant amb Turquia perquè faci de tap: «Tornar els refugiats a Turquia, llei en mà, és il·legal», assegura Empez.

El fet que les rutes migratòries per via regular estiguin pràcticament inhabilitades «dóna tot el poder a les màfies de tràfic de persones i posa en una situació de vulnerabilitat molt gran tant els menors com les mares», explica Empez. En efecte, en aquests circuits molt llargs des del país d'origen fins al d'arribada, sovint les famílies se separen, i és en aquests moments que s'incrementa

el risc de caure en xarxes criminals de tràfic d'éssers humans. «El tràfic que tenim és sobretot amb finalitat d'explotació sexual, de mendicitat (no tant a Catalunya i Espanya, però sí a la resta de la UE), de comissió de delictes i més rarament d'adopció o de tràfic d'òrgans», explica Rosa Cendón, coordinadora del programa Sicar cat, de les Religioses Adoratius. A còpia de temps i esforç, s'ha aconseguit una millor coordinació entre els diferents actors (forces policials, administració i entitats) pel que fa a les xarxes d'explotació de persones adultes. La qüestió dels menors, en canvi, «encara l'hem d'abordar», explica Cendón. «Les xarxes de tràfic abans no eren tan actives amb els menors, en canvi ara sí i cal que hi hagi una adaptació dels serveis públics de protecció al menor i de la legislació a aquesta situació. Mentrestant, les xarxes aprofiten les fissures del marc jurídic, com aquesta polèmica de les proves per determinar l'edat i el marge d'error que tenen», explica Cendón.

Una dona i els fills descansen després de fer un llarg recorregut per arribar a Idomeni.

dica que si el menor porta un passaport que indica que és menor, i el document no ha estat declarat il·legal o invàlid per l'organisme competent, no s'ha de dubtar de la seva veracitat i, per tant, no s'han de practicar les proves de determinació d'edat», recorda Larios. Des del Síndic són partidaris d'aplicar el criteri de l'interès superior de l'infant: «Si hi ha un dubte raonable, s'ha de resoldre que és menor d'edat.»

Aquestes proves són realitzades per metges forenses. Tenen uns marges d'error molt amplis i, per tant, poden deixar el menor sense protecció en atribuir-li la majoria d'edat. Des del Síndic també s'insisteix que cal millorar el procés de les proves ja que sovint «els joves van perduts, a vegades sense intèrpret i sense explicar-los en què consisteixen». «Se'ls ha d'informar dels drets i de com exercir-los, i aquesta darrera part s'obvia», explica Albert Parés, president de l'Associació Noves Vies i molt crític amb l'actuació de la DGAIA, a qui acusa de «deixadesa de funcions», i amb els metges forenses, que «cometen prevaricació en les proves de determinació d'edat».

El Síndic ha emès diverses resolucions generals i concretes en què s'ana-

Albert Parés

Associació Noves Vies
«Se'ls ha d'informar dels drets i de com exercir-los»

M. Jesús Larios

Síndic de Greuges
«Si hi ha un dubte raonable respecte l'edat, s'ha de resoldre que és menor»

Núria Empez

Educadora Social
«A part de sostre i menjar, hem de proveir la part emocional als menors que ingressen als centres»

litza la situació dels *minas* i es fan recomanacions a l'administració, en particular a la DGAIA. Malgrat això observen «un cert estancament, no hi ha avenços», conclou Larios. També des de les entitats demanen que l'Administració tramiti des del primer dia el permís de residència del menor i no esperin nou mesos.

Després dels 18

Un cop el *mina* assoleix la majoria d'edat la protecció com a menor deixa de tenir efecte. «És un tall molt bèstia», explica Empez, «el jove encara té moltes mancances per desenvolupar-se de manera autònoma. A més, als centres els ho fan tot: serveis externs de càtering, neteja, transport... i quan en surten moltes vegades no se saben moure, cuinar, organitzar-se econòmicament...». Es dóna la paradoxa que joves que han estat molt valents (alguns s'han ficat sota un camió per venir de Tànger a Barcelona), «un cop arriben aquí se'ls va inutilitzant. Davant aquesta manca d'hàbits molt important, cal fer una feina de reempoderament», assegura Empez.

«El primer any és crucial. Molts surten rebotats i si fan alguna cosa que pugui ser considerada un delicte ho tenen fatal», explica Empez. Els juristes i educadors amb qui hem parlat recomanen que els joves, en sortir dels centres, tinguin un permís de treball. Des de la DGAIA admeten que no disposar-ne «és abocar el jove a una situació kafkiana, un contrasentit», explica Balagué.

Cal dir que la Generalitat té una àrea de suport a aquests joves amb pisos residencials i pagues fins els 21 anys, subjectes a uns requisits. «La majoria de pisos residencials funcionen per meritocràcia. És a dir, són per a aquells joves que han tingut un bon procés. El noi que hagi tingut problemes de justícia i/o de salut mental, i que és precisament el que necessita més suport, es queda

Centres que haurien de dedicar-se a la criança

Un cop els *minas* queden sota la tutela de l'Administració es desplega tot un ventall de recursos residencials que comença amb els centres d'acollida, un espai temporal (a l'entorn dels tres mesos, malgrat que pot allargar-se) abans d'encaminar-se als Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE), pensats per a estades més llargues. Els centres d'educació intensiva o terapèutics estan destinats a menors amb trastorns de conducta; i, per últim, els centres de justícia juvenil, o presons de menors, per als menors infractors.

«Són nois que estan en una edat complicada. Alguns acaben generant patologies per la separació de la família, l'angoixa per tenir papers, per no saber què passarà amb el seu futur», explica l'educadora Núria Empez. «És un procés que fan molt en solitari i molts acaben amb problemes de salut mental (depressió, baixa autoestima...)», continua. A tot això tampoc no ajuda que alguns dels centres estiguin sobreocupats (40 o més menors, que comporten molts torns i molts educadors), aïllats de nuclis urbans i sense joves autòctons. Des de la DGAIA afirmen que als centres d'acollida hi ha «un educador per cada cinc menors, és una ràtio important. També cal recordar que en les cultures del país d'origen, per exemple al Magreb, un noi de 17 anys és pràcticament un adult. El fet d'estar sotmesos a una autoritat és una cosa que els sorprèn, no l'entenen, la rebutgen. Treballar en aquestes condicions no és fàcil», explica Francesc Balagué.

«Haurien de tenir un lloc de pertinença, unes expectatives de futur i una bona criança. A part de sostre i menjar, hem de proveir la part emocional», assegura Empez. «Això seria més fàcil de fer en centres més petits, integrats en nuclis urbans, convivint amb joves tutelats autòctons i amb espai per a la criança», destaca. Empez també proposa recuperar un projecte que no es va arribar a tirar endavant i és el de promoure famílies acollidores per a aquests joves.

Igualment important és no perdre el vincle amb la família d'origen per apaivagar l'estrès vinculat al desemparament. En aquest sentit, hi ha iniciatives de mediació familiar transnacional com la d'una associació de Tànger, Alkhaima, que facilita les trobades per videoconferència. «Teníem un noi que estava molt angoixat per un germà esquizofrènic que va deixar a Tànger, el fet de veure's via Skype ens ha permès que des d'allà vegin quina és la situació del noi que està aquí i des d'aquí que el menor veïés que la seva família està bé. A més, si els educadors coneixen la família, s'aproxima el grau d'intimitat entre el menor i l'educador».

On són els 10.000 menors?

«És decent una societat que perd dels radars 10.000 menors immigrants?» El teòleg i sociòleg Imanol Zubero formula la qüestió a propòsit de la notícia de l'Oficina Europea de Policia (Europol) que aquest gener va astorar-nos. Es parteix d'una xifra aproximada de 25.000 *minas* arribats a Europa (segons Save the Children) d'un total aproximat de 270.000 menors entre el milió de refugiats de totes les edats arribats a Europa el 2015. Sense oblidar els 1.000 nens que han mort ofegats a la Mediterrània.

En la xifra de 10.000 menors desapareguts també hi ha la possibilitat que alguns s'hagin reagrupat amb les famílies sense saber-ho les autoritats i «també cal considerar que alguns menors si vénen amb una expectativa i no s'acompleix, com entrar en un circuit de centres de menors, poden fugir del sistema de protecció. Igualment pot passar que si són víctimes de tràfic, siguin coaccionats ells o la família, i se'ls obliga a sortir del sistema», explica Rosa Cendón, coordinadora de Sicar cat.

Pelegrinatges 2016

ARMÈNIA I GEÒRGIA

Últimes places!

Del 28 de març
al 4 d'abril

Un poble marcat per la fe

MARROC

Del 7 al 14 d'abril

Expedició cultural

**JUBILEU A ROMA
AMB AUDIÈNCIA
PAPAL I
VISITA ASSÍS**

De l'1 al 5 de maig

XIPRE

Del 9 al 16 de maig

Monàstic

www.clubmes.cat

TERRA SANTA

Jubileu

De l'11 al 18 de juliol

De l'1 al 12 de desembre

Israel al complet

ALEMANYA

Del 5 al 12 de juliol

De Baviera a Berlín

NORUEGA

Del 31 de juliol
al 7 d'agost

La ruta de Nidaros

ETIÒPIA

Del 9 al 18 d'agost

La terra Santa d'Àfrica

AGOST 18 - 29: **Índia** catòlica
(Santuàries de Goa i Kerala)

SETEMBRE 1 - 8: **Tirol, Baviera i Trentino**
Castells dels Alps

SETEMBRE 20 - 4 OCTUBRE: **Japó** Un viatge de
la tradició a la modernitat.
Guiat per Mn. Cinto Busquet.

SETEMBRE 20 - 27: **Bretanya i Normandia**

OCTUBRE 7 - 16: **Geòrgia**
"la festa de la túnica sagrada"

OCTUBRE 17 - 28: Expedició cultural a **Guatemala**
Els colors d'Amèrica

NOVEMBRE 7 - 17: **Iran**, la Pèrsia bíblica

DESEMBRE 4 - 8: Pessebres a **Nàpols**

El Papa recorda que l'amor du a compartir els dons rebuts

Presideix la tercera audiència jubilar

AICA
Ciutat del Vaticà

El papa Francesc va presidir el dissabte 12 de març la tercera audiència general que amb motiu de l'Any de la Misericòrdia va afegir a la que fa els dimecres. Aquesta audiència jubilar va començar amb la lectura de l'evangeli de sant Joan, que narra l'episodi de Jesús rentant els peus als deixebles. El Papa va recordar que Jesús «mana als apòstols que facin això mateix entre ells». En aquest sentit, va assenyalar que Jesús els ensenya que «el servei és el camí que han de recórrer si volen viure la fe en ell i donar testimoni de l'amor. Perquè el lavatori dels peus assenjala la manera d'actuar de Déu amb l'home, no amb paraules sinó amb obres. L'amor es concreta en el servei humil, fet en el silenci i d'amat.»

El Pontífex va afegir que l'amor «es manifesta també quan posem a disposició de la comunitat els dons rebuts de l'Esperit Sant i quan compartim els béns materials perquè a ningú no li falti el que és necessari». «Compartir i donar als qui ho necessiten és un estil de vida, un camí d'autèntica humanitat, que Déu suggereix fins i tot a molts que no són cristians.»

Finalment va animar a no oblidar-se que «la invitació a rentar-nos recíprocament els peus» significa «viure en la nostra vida el manament nou de l'amor, confessant mútuament les nostres faltes, perdonant-nos de tot cor i pregant els uns pels altres».

L'Evangelí de la Misericòrdia

L'audiència va concloure, com en els dissabtes anteriors, amb el cant del Parnostre i amb la benedicció

El diumenge 13 de març es van repartir 40.000 exemplars de l'evangeli de Lluç.

apostòlica.

El diumenge 13 de març, a la plaça de Sant Pere, centenars d'avis van repartir 40.000 exemplars de l'Evangelí de la Misericòrdia de sant Lluç. Després de la pregària de l'Àngelus el papa Francesc va presentar aquesta nova iniciativa de l'Almoineria Apostòlica i la importància de llegir el text: «Vull renovar el gest de donar-vos a tots un evangelí de butxaca. Es tracta de l'evangelí de Lluç, que llegim els diumenges d'aquest any litúrgic. (...) L'evangelista recull les paraules de Jesús: "Sigueu misericordiosos com

ho és el vostre Pare", d'on està tret el lema d'aquest Any Jubilar», va explicar el Papa.

Francesc va convidar a llegir un trosset de l'evangelí cada dia perquè «així la misericòrdia del Pare habitarà en els vostres cors i podreu portar-la a tothom que trobeu». Com va indicar el Pontífex, els evangelis van ser repartits per voluntaris, treballadors i assistits del Dispensari Pediàtric de Santa Marta al Vaticà, juntament amb un miler d'ancians i avis de la ciutat de Roma.

En un comunicat, l'Almoineria va

explicar que «és molt important que els que entreguen aquest regal del Papa, que vol arribar a la ment i al cor de tothom, siguin els mateixos que van transmetre la vida i els valors més grans i bonics a fills i néts i ara, com a savis anunciadors de la misericòrdia del Pare celestial, ens donen l'herència més preciosa: l'Evangelí de Jesús. Així com els avis són experts en misericòrdia, així l'aprendran d'ells els seus fills i néts».

Després de la distribució dels evangelis, els voluntaris van travessar la Porta Santa de la Misericòrdia per guanyar el Jubileu, com fan centenars

Nova plataforma per pregar amb el Papa

ACI / Ciutat del Vaticà

La Xarxa Mundial de Pregària del Papa ha llançat *Click to pray*, una nova plataforma per a web i telèfons mòbils perquè els fidels es puguin unir a les intencions de pregària de Francesc. L'aplicació ha estat desenvolupada per l'agència de comunicació La Machi i està disponible en anglès, castellà, portuguès i francès per a Android i per a iOS. *Click to pray* convida «els homes i dones d'arreu del món a acompanyar Francesc en un nou camí compartit i digital, amb el desig que els continents s'uneixin per pregar junts pels grans desafiaments d'aquest món i de la missió de l'Església, expressats per les seves intencions», indica el P. Frédéric Fornos, director internacional de la Xarxa Mundial de Pregària del Papa. Més informació: <https://clicktopray.org>.

Església en sortida

Davant de la iniquitat del mal: el dic és la misericòrdia

Leticia Soberón

El 4 de març morien assassinades a Aden (Iemen) Anselm, Reginette, Margarita i Judith, missioneres de la Caritat, juntament amb 12 persones més, a mans d'uns homes armats que els van disparar sense dir ni un mot.

Què feien aquestes religioses al Iemen? Tenir cura d'ancians i discapacitats. Els assassins se sentien molestos pel «proselitisme cristià» que, segons ells, realitzaven amb la seva acció.

Davant d'aquest despropòsit, la raó es queda muda, perplexa. Com poden uns éssers humans matar-ne d'altres que només fan el bé? Dones indefenses que tenen cura dels qui ningú no vol, que atenen uns germans —segurament musulmans— oblidats de tothom.

Però la iniquitat del mal existeix; les persones realment podem perdre el sentit del respecte i la compassió

quan estem envaïts per una ideologia, unes creences que es torcen, es divinitzen i per això es tornen assassines. Les Missioneres de la Caritat, deixebles de Crist amb l'esperit i l'estil de la Mare Teresa de Calcuta, són un exemple lluminós de com l'amor arriba lluny i travessa totes les fronteres. I segurament dirien, amb veritat, que aquests pobres homes que les van assassinar, no sabien el que feien! El mal és cec, causa ceguera. Fa perdre la capacitat de veure les evidències.

Certament, cal pregar per les germanes màrtirs, pels altres assassinats, per les seves famílies. Però també, i molt!, pels assassins. Segurament joves que van iniciar un camí apassionat per la seva religió i són utilitzats pels poderosos de torn per intimidar i matar el qui no pensa com ells. Pregar amb amor. Sintontzant el cor amb el de Déu, que posa dic al mal amb la seva Misericòrdia.

Vocació laïcal per ajudar les diòcesis

Laics amb perfil propi i ben formats amb tasques pastorals als bisbats més rurals

Joan Piñol
Redacció

Grans extensions de territori, pocs capellans i població disseminada. Aquesta descripció s'adiu a moltes de les diòcesis catalanes. Mentre Barcelona, Terrassa i Sant Feliu són generalment bisbats urbans amb grans concentracions de població, a les zones rurals la problemàtica d'assignar preveres i organitzar l'horari de misses als pobles s'ha convertit en un maldecap urgent per als responsables diocesans. En bona part davant d'aquesta necessitat, els laics estan prenent cada cop més protagonisme. Això sí, a cada bisbat tenen les seves particularitats i el seu model, tots sota la inspiració del Concili Vaticà II i la potenciació del laicat.

Treballadors apostòlics

Solsona, juntament amb Urgell, és la diòcesi menys poblada de Catalunya, escassament 150.000 habitants repartits en 174 parròquies que majoritàriament no arriben als 500 habitants. Les poblacions més grans són Tàrraga i Berga amb uns 16.000 habitants cadascuna. La mateixa seu diocesana aplega només deu mil fidels. Davant d'aquest immens territori, la diòcesi ha emprès dos enfocaments, impulsats ja en temps del bisbe Jaume Traserria. D'una banda, a les zones rurals s'han centralitzat les celebracions i els serveis parroquials als pobles més grans tot creant les anomenades parròquies de referència. De l'altra, s'hi han incorporat diversos laics que treballen en tasques pastorals. En l'actualitat, són vuit treballadors apostòlics laics (el nom que formalment reben), sis dones i dos homes. La majoria són força joves i les edats van dels 27 anys als 50.

A diferència d'altres diòcesis, a Solsona els laics no tenen tasques litúrgiques sinó de dinamització parroquial. En Joan Sabé, de 27 anys, és l'últim treballador apostòlic que s'ha incorporat, concretament el setembre del 2014. Està destinat a la parròquia de Tàrraga, la més gran del bisbat, on viu al que abans era el pis del vicari. Sabé és nascut a Sant Esteve de Palautordera (Vallès Oriental) i era professor d'educació física a Lestonnac de Barcelona. Després de tres anys, però, se sentia inquiet espiritualment. «L'estiu del 2014 vaig fer el Raid Goum [es tracta d'una peregrinació espiritual per zones de muntanya] juntament amb alguns joves i mossens de Solsona i allà vaig parlar amb el bisbe de les meves inquietuds i va ser quan em va proposar de treballar per la diòcesi en l'evangelització», explica.

En Joan és un jove molt actiu, fa anys que ja ajudava en la Pastoral de Joves al seu poble i abans de ser treballador laic va començar a estudiar Ciències Religioses. És l'únic treballador apostòlic que no és nascut a la diòcesi de Solsona però l'han acollit molt bé. Essencialment, es dedica a la pastoral

En Joan Sabé (a l'esquerra) amb el grup d'infants i joves de la parròquia de Tàrraga amb el rector, Mn. Josep Maria Vilaseca.

amb els infants i els joves. «Quan vaig arribar no hi havia cap grup de joves, ara tenim un grup d'animació musical, un esplai i un grup nombrós de joves que vénen a la parròquia», resumeix. A Tàrraga també hi ha una altra treballadora apostòlica, una dona casada d'uns 50 anys, que ajuda a la catequesi, al despatx parroquial i a Càritas. «El mossèn ara té temps per poder acompanyar espiritualment els feligresos, per escoltar-los i orientar-los. També es pot dedicar a visitar malalts i gent gran a casa seva cosa que abans no podia fer per manca de temps.»

En Joan reconeix que al principi molta gent li preguntava si era seminarista però ara tothom ja té clar que és un laic i que la seva vocació és servir l'Església en aquesta tasca. «Els treballadors apostòlics no substituïm el capellà sinó que estem per ajudar-lo, sobretot a la parròquia», puntualitza. El bisbat li paga un sou, equivalent al d'un mossèn, que no és gran cosa econòmicament però que li permet de mantenir-se. A més, la diòcesi li va cedir el pis del vicari per viure-hi. Tot i així, també hi ha un component de renúncia econòmica: «Vaig deixar la meva feina anterior, on cobrava el

doble, però l'objectiu del bisbe és que ningú no es faci treballador apostòlic per guanyar diners.» Es tracta d'una tasca vocacional.

Teresa Valero, una altra treballadora apostòlica solsonina, també qualifica de vocació la seva tasca. Ella va ser la tercera en entrar, l'any 2008. En tot aquest temps s'ha dedicat fonamentalment a evangelitzar i, de fet, és la delegada d'Evangelització i Apostolat seglar de la diòcesi. La Teresa és casada, té dues filles de 23 i 19 anys i viu a Olius, a la vora de Solsona. Va experimentar una conversió intensa arran d'acompanyar la seva filla a la

JOAN SABÉ
«Els treballadors apostòlics no substituïm el capellà sinó que estem per ajudar-lo, sobretot a la parròquia»

«Vaig deixar la meva feina, on cobrava el doble, però l'objectiu és que ningú no es faci treballador apostòlic per guanyar diners»

Teresa Valero (dreta de tot) i Joan Sabé (segon per l'esquerra) en un curs Alpha celebrat el 2015 a la presó de Quatre Camins.

Església a Catalunya

catequesi. Després d'aquest canvi de vida i d'intensificar la seva espiritualitat, va deixar la feina que tenia en una distribuïdora de Repsol i va passar a treballar pel bisbat. Com a conversa, el bisbe li va encarregar la Pastoral dels Allunyats, d'aquells qui no creuen. És així que s'ha implicat en els cursos Tornar a Creure, en els cursos Alpha i, recentment, en els recessos d'Emaús. A més, també ajuda a la parròquia de Solsona. Des del novembre passat és delegada per a l'aplicació del Pla pastoral, una tasca de suport a les parròquies que desitgen començar a evangelitzar però els manquen persones per dur-ho a terme.

Tant en Joan com la Teresa destaquen la vessant del compromís amb la fe. Són gent implicada amb l'Església que ara poden dedicar-se plenament a evangelitzar. «Volem dedicar-hi el nostre dia a dia cosa que també fa que tinguem una vida més austera i un compromís més radical», resumeix Teresa. També afegeix que l'experiència més bonica de la seva feina és acompanyar les persones i «veure com molta gent fa l'experiència de conèixer Déu per primera vegada».

Animadors de comunitat

Lleida és una altra diòcesi que aposta pels laics. Amb 200.000 habitants, aquest bisbat viu una certa paradoxa: és una zona amb molts catòlics però no hi ha vocacions al sacerdot. En efecte, en totes les enquestes Lleida apareix com una zona amb força més catòlics que la mitjana catalana però, en canvi, en els últims 15 anys només s'han ordenat 9 sacerdots i en l'actualitat no hi ha cap seminarista. A més, la diòcesi és demogràficament molt desigual perquè dels 200 mil habitants, 140 mil viuen a Lleida ciutat i la resta repartits en poblets molt petits. «Els animadors sorgeixen l'any 2011 de la necessitat de la diòcesi i de constatar l'evidència de la manca de vocacions», conclou Laureano Sánchez, doctor en Pedagogia i formador dels animadors. En l'actualitat, hi ha 18 animadors de comunitat, alguns a Lleida ciutat però la majoria a les zones rurals, i tres més s'estan formant. La majoria són dones i la mitjana d'edat és d'uns 50 anys.

La diòcesi lleidatana és la que més lluny ha anat amb els laics, amb un treball molt estructurat i un itinerari de formació clar. Són dos anys sencers de formació i pràctica pastoral que posa èmfasi en quatre àmbits: la maduresa personal (que porta una psicòloga), el creixement espiritual (amb dos mossens), l'estructura pastoral (amb el vicari general) i interrelació personal (que porta Sánchez en persona).

L'anterior bisbe de Lleida, Mons. Joan Piris, en la cerimònia d'enviament de dos animadors de comunitat: Juan Busquets i Francesc Xavier Domènech.

Les dues condicions prèvies per començar aquest itinerari de dos anys és tenir acabats els estudis en Ciències Religioses i estar avalats per la comunitat d'on provenen. La diòcesi posa el llistó alt i aposta per la professionalitat: «Busquem persones molt preparades, que facin una feina de manera competent i digna, per això seleccionem molt bé els perfils.»

Els animadors no substitueixen els capellans però sí que els supleixen en diverses tasques pastorals com ara les exèquies sense missa, la celebració de la Paraula als pobles i la predicació. A més, els animadors lleidatans no cobren i la seva feina és voluntària. La majoria treballen al matí als seus llocs de treball habituals i animen les comunitats a la tarda i, sobretot, els caps de setmana. Això sí, Sánchez deixa entreveure que si la crisi de vocacions s'allarga, d'aquí a uns anys la manca de capellans serà tan preocupant que caldrà augmentar la dedicació dels animadors.

També en altres diòcesis catalanes, com Tarragona i Girona, hi ha laics que duen a terme tasques pastorals. És el cas dels laics en missió pastoral a Tarragona (al Punt de Vista d'aquest número de *Catalunya Cristiana* hi trobareu més informació). Tot i així, en algunes diòcesis fan tasques més litúrgiques, en altres més d'apostolat, en unes treballen d'això i en d'altres és una feina voluntària. No hi ha un patró conjunt sinó que són iniciatives que han sorgit per la necessitat davant la manca de capellans però també de l'empenta d'un nou laïcitat molt preparat i conscient de la seva missió. Finalment, també és destacable la presència majoritària de dones entre aquests laics amb implicació pastoral. Un fet que reflecteix que moltes diòcesis aposten per la dona.

TERESA VALERO

«Volem dedicar-hi el nostre dia a dia, cosa que també fa que tinguem una vida més austera i un compromís més radical»

LAUREANO SÁNCHEZ

«Busquem persones molt preparades, per això seleccionem molt bé els perfils»

La solució fàcil i econòmica per pujar i baixar escales

Cadires Salvaescales

Empresa **catalana** especialitzada en tot tipus de cadires salvaescales.

- Còmode i segur
- Per a tot tipus d'escales
- Instal·lació ràpida i sense obres
- Facilitats de pagament

Impulsa Salvaescales

Servei tècnic per a tota Catalunya

TRUQUI'NS ARA
902 050 250
www.impulsa.cat
Tel. 934 224 171

Opinió

Ponts amb l'Ajuntament de Barcelona

Ignasi Miranda
Coordinador
d'Informatius
de Ràdio Estel

S'ha comentat molt, en les últimes setmanes, l'ofensa que ha representat per als cristians la recitació d'un poema inspirat en el Parenostre, amb contingut eròtic i en to de menyspreu, durant el lliurament dels Premis Ciutat de Barcelona el 15 de febrer. Les crítiques tenen tot el seu fonament en el fet que s'hagi produït a la seu de l'Ajuntament de la capital catalana, una institució pública al servei de tots els ciutadans. Penso que l'alcalde Ada Colau i el seu equip, algunes vegades, no han estat a l'alçada a l'hora d'entendre i interpretar la diversitat social, que inclou la dimensió religiosa de la persona. L'eliminació de la missa pontifical del dia de la Mercè en el programa oficial de la Festa Major de Barcelona, juntament amb l'absència de l'equip de govern municipal a l'ofici solemne, en va ser un clar exemple.

Dit això, hem de ser justos i no quedar-nos només amb els errors, precisament perquè els cristians defensem la llibertat i entenem que la societat és plural, no pas «confessionalment laica», i perquè les administracions públiques, des de la neutralitat religiosa, poden col·laborar perfectament de manera pública amb catòlics, protestants, jueus, musulmans o no creients. Això és la diversitat. I l'actual Ajuntament de Barcelona sí que ha sabut, en altres moments recents, estar a l'alçada d'aquesta bona laïcitat basada en la diversitat de tots, que passa per un servei total sense excloure presències socials, religioses, culturals o cíviques en general. Ho va fer molt bé, per exemple, el dissabte 27 de febrer després del Pregó de Setmana Santa organitzat, com cada any, pel Consell de Germandats i Confraries de l'arquebisbat de Barcelona.

Com ha estat habitual els últims anys, el Consistori va acollir, després de la part religiosa a l'església de Sant Agustí, l'acte institucional de benvinguda a les activitats religioses de la Setmana Santa, amb la presència de la regidora Lola López, en nom del govern municipal, i d'alguns regidors de diversos grups. L'Església va compartir amb l'Ajuntament el cartell oficial de la Setmana Santa 2016. El Consell de Germandats i Confraries també va lliurar en aquesta recepció, com sempre des de fa un temps, els Premis Immaculada. Entre els guardonats, hi havia el president del Patronat de la Sagrada Família, Esteve Camps, i el cardenal Lluís Martínez Sistach, pregoner aquest any. A més, el també arquebisbe emèrit va rebre de l'equip d'Ada Colau una placa de reconeixement a la seva trajectòria. A l'acte, també hi era el director general d'Afers Religiosos de la Generalitat, Enric Vendrell.

Dins els discursos, la regidora Lola López va assegurar que «els catòlics, i

Carlos Tejedor

Guardonats amb els Premis Immaculada.

particularment les germandats i confraries, són una part important de la ciutat», i va afegir que el Consistori «acull amb respecte i simpatia aquesta expressió del nostre patrimoni». Fins i tot va recordar que la història del Saló de les Cròniques, on es va fer l'acte, «té un origen cristià». Per la seva part, el president del Consell de Germandats i Confraries, Miguel-Àngel Soto, va defensar «el dret de l'Església a expressar la seva fe i a difondre-la al carrer, amb l'objectiu que augmenti l'adhesió de ciutadans a aquesta creença, perquè això és signe d'una laïcitat de diversitat i llibertat que no s'ha de confondre amb el laïcisme exclouent». Al final, es va veure un pont entre l'Ajuntament

L'actual Ajuntament ha sabut, en moments recents, estar a l'alçada de la bona laïcitat basada en la diversitat de tots

de Barcelona i l'Església catòlica.

Per completar aquesta defensa de l'equilibri i la ponderació a l'hora de valorar les institucions cíviques, cal destacar també el lliurament de la Medalla al

Mèrit Cívic a l'Escola Pia de Catalunya, el 16 de febrer (tot just l'endemà que es recités el Parenostre ofensiu), coincidint amb els 200 anys de l'escola Sant Antoni. L'acte celebrat al Consistori va ser molt emotiu, amb presentació de la periodista Gemma Nierga, que havia estudiat a les escolàpies, i la participació d'antics alumnes. L'alcalde Ada Colau va intervenir dins un ambient emotiu en què es van sentir diverses vegades els conceptes «evangeli» o «valors cristians en l'educació», entre d'altres. Com a creients hem de ser justos amb les actituds de les administracions públiques cíviques, perquè moltes vegades no només són correctes, sinó acollidores i exemplars.

Abecedari lul·lià

FE

Malgrat que per a Lull, tal com veïem en el darrer article d'aquest *Abecedari*, la raó és l'únic fonament sòlid per emprendre una disputa útil amb les altres religions, i malgrat que, justament per això, el beat ha estat acusat moltes vegades de racionalista, l'Art i els mètodes que Lull va desenvolupar per provar racionalment els dogmes cristians en cap cas releguen la fe a una posició subalterna. Ans al contrari, Lull reconeix constantment que la fe és, evidentment, una virtut teològica sense la qual ningú no pot aspirar a experimentar de manera completa la veritat de Déu: «Fe és virtut que constreny l'enteniment a creure coses veres de Déu, les quals hom no entén per necessàries raons» (*Proverbis de Ramon*, 1296). De fet, un dels

escassíssims fragments bíblics que Lull cita repetidament als seus textos és el versicle 7,9 d'Isaïes, que en algunes versions llatines fou traduït per *Nisi credideritis non intelligetis* («Si no creieu, no entendreu»). Lull també sent una predilecció per la imatge de l'oli que sura sobre l'aigua per explicar la relació que hi ha entre la fe i la raó: «Així com oli que està sobre l'aigua, està la fe sobre l'enteniment» (*Proverbis de Ramon*).

Hi ha un episodi del *Romanç d'Evast e Blaquerna* (1276-1283) que il·lustra d'una manera molt didàctica el paper que, segons Lull, la fe i la raó han de tenir. Blaquerna, l'heroi de la novel·la, poc després d'haver entrat al bosc per buscar un lloc convenient on instal·lar-se a fer vida ermitana, troba dues dones molt

belles, ploroses i desconsolades. Es tracta de dues germanes, la Fe i la Veritat, que han anat a terra de musulmans i han estat rebutjades. Per això, van a cercar el seu germà, l'Enteniment, perquè «ha arribat el temps en què no volen rebre autoritats de sants ni miracles [...] I pel fet que la gent reclama raons i demostracions necessàries, que hi vagi el meu germà, que per la virtut de Déu té el poder de provar els catorze articles». Demostrar els dogmes mitjançant la raó no treu cap mèrit ni cap funció a la fe, atès que tal com diu la Fe mateixa, «en la mesura que l'enteniment puja més amunt a comprendre els articles, més puc jo elevar-me més per sobre l'enteniment i crec allò que ell no pot entendre».

Francesc Tous Prieto

Membre del Centre de Documentació Ramon Llull de la Universitat de Barcelona

UNA VIDA CONTIGO

DES DE 1917

Roca ha estat sempre al teu costat tenint cura de tu i dels teus perquè el bany sigui un espai fonamental per compartir grans moments de vida.

Per això, ara més que mai, volem seguir al teu costat perquè et tornis a enamorar del teu bany.

RENOVA LA VIDA
DEL TEU BANY

Roca

A la teva botiga Roca o a
reformaambroca.cat

«L'Església de Jerusalem és la mare.»

Fra Artemio Vítores, exvicecustodi de la Custòdia de Terra Santa

Rosa María Jané Chueca

El franciscà Artemio Vítores és tota una institució a Terra Santa. El 1970 va arribar a Jerusalem, com a estudiant de Teologia, per acabar els estudis de preparació al sacerdot. En principi, era una cosa temporal, però s'hi va quedar, «enamorat de Jerusalem». Ha ocupat diferents responsabilitats a Terra Santa, entre les quals ha estat vicecustodi. I encara hi és. Si mai teniu l'oportunitat de visitar els Llocs Sants, fra Artemio us donarà la benvinguda, com a responsable de l'acollida dels pelegrins.

Estem celebrant l'Any Ramon Llull, quina és la relació d'aquest beat amb Terra Santa?

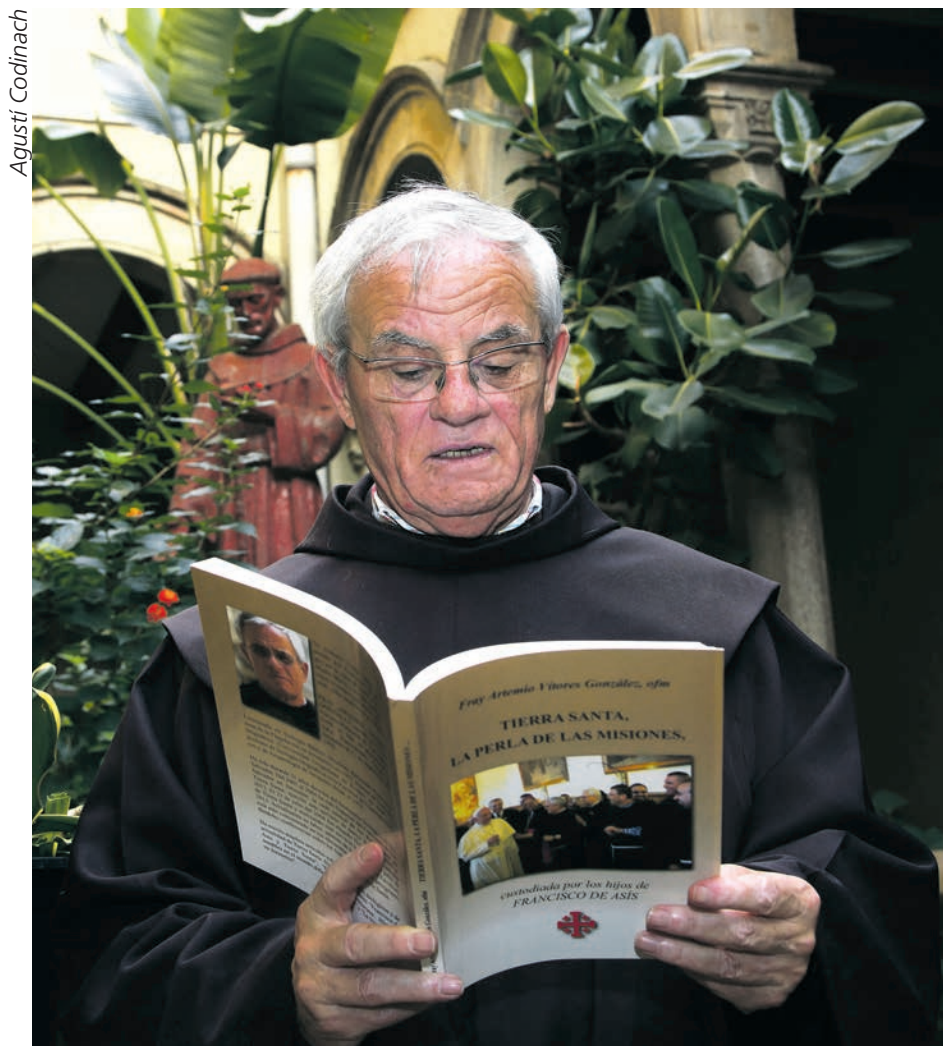
Terra Santa és la perla de les missions. Ramon Llull encarna el sentit pregon de la missió franciscana, que presenta Crist als musulmans amb amabilitat i sense violència, convençut que la conversió és, primerament, una obra d'amor la font de la qual és l'amor de Crist a tots els homes. El 1276 funda el convent de Miramar, a Mallorca, on dotze franciscans havien d'aprendre àrab. Aquest moviment, que continua reivindicant per a la cristiandat el legítim dret sobre els Llocs Sants, ho fa insistint en el coneixement i el diàleg amb l'islam i, si és possible i si Déu ho permet, a través de la conversió dels mateixos infidels. La croada ha estat substituïda per la missió. L'espasa deixa pas a la creu. Els pensaments de Llull, del segle XIII, tenen ple sentit al segle XXI. Tenen la mateixa ressonància, o l'haurien de tenir...

I quina és la situació actual de «la perla de les missions»?

La realitat és que cada vegada hi ha menys cristians. Els frares es queden, perquè si se'n van, no en quedaria ni una pedra. La situació a Terra Santa continua sent molt difícil. El cristià no és ni jueu ni musulmà. Els cristians són una minoria dins de la minoria àrab i de la societat israeliana. A nivell pràctic, no hi ha ajuda per als cristians. Els diners que arriben des de l'exterior van als palestins, als musulmans. Als jueus els ajuda Estats Units; als musulmans, els països musulmans... i als cristians, qui els ajuda? Durant la segona intifada es calcula que el 80% dels pares de família de Betlem no han tingut un salari. Si no tenen seguretat social, no tenen pensions... de què viuen? Quina solució poden donar als seus fills? Només els queda marxar.

La Custòdia sí que ajuda els cristians...

Bàsicament treballem en tres camps: els santuaris, que hem anat recuperant i ja en tenim 60 on la gent es pot trobar amb Crist; els pelegrins: som frares de 39 nacions i més o menys aconseguim acollir els pelegrins en la seva llengua, i les parròquies. Els frares atenem els cristians no únicament pastoralment sinó perquè puguin sobreviure. I ho fem amb quatre accions: cercant feina (tot allò relacionat amb

Agustí Codinach

Fra Artemio en una visita recent a Barcelona.

l'artesanía amb nacre i fusta d'olivera), escoles, hospitals (durant segles, els únics metges de Terra Santa han estat els frares) i habitatge. A la ciutat vella de Jerusalem tenim 398 cases. El gran problema de la supervivència per als cristians són les cases. Els frares hem anat construint i les famílies paguen un lloguer simbòlic.

Què representen les escoles cristianes a Terra Santa?

Sempre han estat espais de tolerància, espais on conèixer l'altre. La meitat dels alumnes són musulmans i abans, fins i tot, hi havia jueus (fins

«Les escoles cristianes sempre han estat espais de tolerància, espais on donar a conèixer l'altre»

al 1948). Abans existia el famós Col·legi de Terra Santa a Jerusalem, on estudiaven plegats jueus, musulmans i cristians. Ja el 1808, però de manera pràctica a partir del 1900, els franciscans introdueixen tres normes: primer, no hi ha obligació per a l'alumne de fer-se cristià. A l'hora de la classe de Religió, cada alumne la rep de la seva confessió. Estem parlant d'abans del Concili Vaticà III; segon, els alumnes han d'acceptar els símbols religiosos de l'escola i les nenes han de treure's el vel; tercer, el pare ha de signar una carta conforme està d'acord amb aquestes normes. Si tots creiem que som iguals davant de Déu i que Déu és igual per a tothom, serà possible la relació i la convivència. Aquesta és la visió cristiana...

Fora de l'escola, la convivència no sembla tan fàcil...

Últimament hi ha un moviment jueu, que no és total, que reconeix que el cristianisme i el judaisme no són adversaris, sinó germans separats. És una mica la posició de *Nostra aetate*. Això és una cosa nova que no existia abans... La Shoà, l'Holocaust, continua condicionant el judaisme i en fa responsable els cristians... també hi ha els jueus ortodoxos, que defensen que cal fer fora tots els cristians i, tot i que és petit, aquest moviment és important.

Han augmentat els actes vandàlics contra els cristians?

Està sorgint un grup religiós molt ultranacionalista que vol eliminar tot allò cristià. La Pentecosta passada vam anar a resar al Cenacle i hi havia uns 30 policies perquè hi havia persones d'aquest grup que ens escopien, ens insultaven i ens deien de tot... o quan vam enterrar fra Ovidio, encarregat d'objectes religiosos: anàvem en processó i en passar per la porta de Jaffa un jueu ortodox ens va cridar que on anàvem, que aquell infidel profanaria el terra sant d'Israel. Gràcies a Déu, amb nosaltres venia una professora

Processó de Rams a Jerusalem.

Ella ens ha donat la fe»

Profanació d'un cementiri a Beit Jamal (desembre 2015).

jueva que li va dir de tot i ell va fer callar... aquest és el grup més perillós actualment, el que ocupa territoris amb els colons. Si el govern no atura aquests grups minoritaris, creixeran. Són molt radicals i barregen el nacionalisme amb la religió.

I com és la relació amb els musulmans?

Amb els musulmans cal distingir un doble aspecte: el musulmà laic, per exemple l'Autoritat Nacional Palestina, amb el qual es pot parlar, i els musulmans radicals, com l'ISIS o Hamas, amb els quals no es pot dialogar perquè només volen destruir-te perquè per a ells ets un *okupa* i no tens dret a estar a la «terra de l'islam».

Els cristians acabaran desapareixent de Terra Santa?

Crec que no. L'esperança és una virtut cristiana. Si et quedes aquí és perquè creus que amb la teva presència Déu ajudarà. La història de la Custòdia ha estat aquesta: com Déu ha donat un cop de mà. Hi creiem, però no és fàcil. Viure a Terra Santa sempre és una situació dramàtica. Quan els frares van arribar a Terra Santa, no hi havia cristians i van continuar treballant. El 1870, el 22-25% de la població de Jerusalem era cristiana; el 1948, el 19,4%; avui, l'1,4%. Hi ha hagut una immigració galopant de jueus atrets pel naixement de l'Estat d'Israel; els musulmans tenen un creixement demogràfic molt gran. Els cristians tenen un creixement molt més baix i molts han emigrat. Aquest 1,4% no és res! Cal ajudar-los. L'Església de Jerusalem és la mare, ja en l'època de sant Pau es feien col·lectes per ajudar-la. Ells ens ha donat la fe, els béns espirituals, i és lògic que nosaltres l'ajudem amb els béns materials. Així es crea la comunió.

No s'ha de tenir por de peregrinar als Llocs Sants?

Jo no sóc cap sant ni tinc cara de màrtir... però ja he viscut vuit guerres

«Sóc un home apassionat i si hi ha alguna cosa que jo manifesto als pelegrins és la passió per Terra Santa»

i dues intifades. Fa 46 anys que sóc a Jerusalem. Evidentment, nosaltres estem més protegits i Jerusalem no la bombardegen... i el Senyor sempre et dóna un cop de mà, és la Providència que et dóna molta alegria i força. Anima molt perquè et fa capaç de resistir. En general, els mitjans de comunicació presenten una visió molt negativa de Terra Santa i fa l'efecte que cada dia s'hi estigui matant gent. El cert és que pots anar pels carrers de Jerusalem més tranquil que per Barcelona, perquè hi ha molta policia. Sí que és cert que hi ha hagut atacs, però no contra els pelegrins, sinó contra policies o militars. Es pot peregrinar amb tranquil·litat. Sempre dic que s'ha de venir a Terra Santa per dues raons «bíbliques»: «Quin alegria quan em digueren...», és a dir, el salm 121. Cal alegrar Jerusalem, els cristians, i s'alegren quan veuen els pelgrins. I l'altra «Doneu-los vosaltres de menjar», diu Jesús...

Una obra de misericòrdia en aquest any jubilar seria participar en una peregrinació?

Aquest Any de la Misericòrdia ha de ser una presa de consciència de tothom, el primer ajudar els teus germans en la fe. El fonament de la misericòrdia és la Passió, Crist mor per tothom. I Maria és la mare de la misericòrdia. No és només donar, és donar-te tu als

altres. A partir d'aquest pressupòsit hem de col·laborar, compartir. Els cristians de Betlem viuen dels objectes religiosos que venen, de la restauració i de l'hostaleria. És molt trist que els cristians se sentin abandonats. Deia Pau VI que si un dia desapareguessin els cristians de Terra Santa, els Llocs Sants es transformarien en museus, en pedres. L'Església de Jerusalem és la nostra mare, i si perdem la nostra mare, haurem perdut alguna cosa important. Almenys un cop a la vida caldria peregrinar a Terra Santa.

Vostè fa 46 anys que és a Jerusalem, això és passió oi?

Sóc un home apassionat i si hi ha alguna cosa que jo manifesto als pelegrins és la passió per Terra Santa. Hi ha diversos aspectes que m'omplen de passió: veure les muralles de Jerusalem il·luminades, arribar a la tomba buida i posar-hi les mans damunt... aquesta passió per Jerusalem continua cremant. Els pelegrins volen veure i tocar els llocs relacionats amb Jesús, Maria i els apòstols... escoltar *in situ*

Col·lecta pro Terra Santa

Va ser el 1887 quan el papa Lleó XIII va instituir una jornada de pregària i ajuda a favor de la Custòdia dels Llocs Sants. Es tractava de mostrar, cada Divendres Sant, la comunió de les Esglésies d'arreu del món amb l'Església de Jerusalem i de Terra Santa.

El cardenal Leonardo Sandri, prefecte de la Congregació per a les Esglésies orientals, recorda que «en aquest Any Jubilar se'ns exhorta, més que mai, a demostrar misericòrdia i proximitat envers els nostres germans del Pròxim Orient». I afegeixen: «En aquesta terra t'assassinen, mors, ets segrestat, vius en l'angoixa pels teus éssers estimats, pateixes quan la família és desmembrada per les migracions i els èxodes. Temps de proves i de reptes, temps de martiri. I tot això repercuteix en el deure d'ajudar, de fer front a les emergències, de reconstruir i trobar espais, de crear noves maneres i llocs d'integració, d'assistència.»

Els territoris que es beneficien a través del suport de la col·lecta del Divendres Sant són Jerusalem, Palestina, Israel, Jordània, Xipre, Síria, el Líban, Egipte, Etiòpia, Eritrea, Turquia, l'Iran i l'Iraq.

Per col·laborar-hi: Banc Santander 0049 3166 02 2914325048. Més informació: tel. 932 022 757.

tots els relats evangèlics. Per aquesta realitat s'ha definit Terra Santa com el «cinquè evangeli». Les Escripcures seran molt més conegudes i compreses per qui ha vist amb els seus ulls els Llocs Sants. De fet, és gairebé impossible comprendre a fons Mateu, Marc, Lluc i Joan si no s'enquaden els seus relats en el marc natural. La Bíblia és la guia del pelegrí.

EL MUNDO DE LAS HERENCIAS

«En el Bufete Rojas trabajamos para que cuando llegue el día en que ya no estés, tu familia pueda permanecer unida y que todo lo que te ha costado tanto acumular en vida, no sea motivo para dividirla cuando faltes.

Un buen testamento, bien explicado, con mucho amor y cariño puede ayudar a que este trámite tan doloroso pueda ser un poquito más fácil. »

Bufete Rojas

ABOGADAS ESPECIALISTAS EN HERENCIAS

TELÉFONO 93 246 60 96 / 93 265 89 22 CONTACTO mariaelbarojas@bufeterojas.es WWW.BUFETEROJAS.ES

Des del monestir

El sedàs trencat

El 21 de març és un dia vermell en el calendari dels monjos i les monges, encara que enguany no el podem celebrar per mor de la setmana santa. Hi commemorarem el Trànsit de sant Benet, el nostre pare, per bé que, des de la reforma del calendari es va triar la data de l'11 de juliol per a celebrar-ne la solemnitat, data en què ja es commemorava el trasllat de les relíquies del sant des de Montecassino a l'abadia francesa de Saint-Benoît-sur-Loire.

Segons el seu biògraf, el papa sant Gregori, que en conta la vida en el segon llibre dels *Diàlegs*, Benet comença el seu itinerari de conversió, a l'estil del Jesús del quart evangeli, amb un signe peculiar ple de significat. S'havia retirat al llogarret d'Affide, prop de Subiaco, amb la seva dida. Aquesta manllevà a les veïnes un sedàs de terrissa per als seus quefers domèstics. Quan el jove Benet arribà a casa trobà la dida feta un

mar de llàgrimes amb els bocins del sedàs trencat. Ple de compassió, consolà la dida, pregà, i li restituí el sedàs sense senyal de trencadissa. Aquell sedàs fou penjat a la llinda de la porta de l'església perquè tothom conegués la santedat de Benet, fet que provocà en el jove la decisió definitiva de retirar-se a la soledat de la balma de Subiaco.

Un sedàs trencat i reparat. Un bon resum del projecte de sant Benet per als monjos en la seva Regla: un treball pacient per a la reparació de l'home interior trencat, esquinçat per tantes tensions. Un camí vers la unitat del cor i la seva llibertat en l'Esperit. En aquest treball de reparació, de trobament amb un mateix, són molt importants la pregària i la compassió: Benet pregà i consolà la dida.

Aquest miracle recorda el primer signe de Jesús,

a Canà, on també la presència de la dona —la seva mare— resulta decisiva: el vi a la taula d'unes noces és una bella metàfora del projecte de Jesús per a l'home, un projecte de plenitud i comunió. Al final del camí Jesús retrobarà la Dona als peus de la creu, com a segell de la tendresa en la seva Hora decisiva. I Benet també la retrobarà en el plor i la pregària de la seva germana Escolàstica que, poc abans de morir, li farà comprendre que pot més el qui més estima que el qui s'accontenta amb el compliment de la llei.

El nostre món té molta necessitat d'aquest treball interior de reparació per assegurar la profunditat d'un veritable trobament entre els homes i les dones d'avui. Sant Benet, que és el patró d'Europa, i la seva germana Escolàstica, ens hi deuen poder ajudar, ben segur. Benet i Escolàstica, sants de la misericòrdia i la tendresa, pregueu per nosaltres.

Lluís Solà
Monjo de Poblet

La sal de la terra

Tenir criteri

Sense criteris no és possible destriar d'una manera raonable. A l'hora de fer eleccions, hi ha un munt d'elements que, de manera conscient o inconscient, entren en escena. Alguns tenen una presència tan vehement en la ment que anul·len tots els altres. Altres cops, aquests elements xoquen violentament els uns contra els altres en el fur de la consciència i, per consegüent, prendre la decisió encertada esdevé una tasca molt difícil. Destriar és distingir, però solament es pot distingir des d'un univers de criteris.

Els criteris de decisió i d'actuació, però, no neixen per generació espontània, tampoc no són fruit de l'atzar, ni de la necessitat. Es configuren al llarg del temps i actuen, de manera silent, a l'hora de prendre decisions i de distingir, en cada

moment i situació, què és el millor i què és el pitjor.

En societats plurals, la dilucidació dels propis criteris és més complexa, perquè ens trobem vivint amb altres persones que parteixen de criteris diferents i, per tant, les seves valoracions i precisions sobre com cal viure i sobre què cal fer en cada circumstància, són, també, qualitativament diferents. Aquesta pluralitat de criteris i d'opcions de viure, pròpia de la nostra societat, ofereix una possibilitat que no oferia la societat homogènia. En societats moralment homogènies en les quals tothom parteix dels mateixos criteris a l'hora de discernir entre el bé i el mal, hi ha el perill de sucumbir a un mimetisme social, de no reflexio-

nar sobre els propis criteris i a donar-los com a bons pel simple fet que tots els ciutadans participen dels mateixos punts de partença. La diversitat és una ocasió, més encara, una oportunitat per pensar els propis criteris i, també, per endinsar-se en els criteris de l'altre. No es pot oblidar, però, que també és una ocasió per a la confrontació d'idees i de punts de vista i, en aquest sentit, és estimulante des d'un punt de vista intel·lectual. Quan em topo amb un ciutadà que parteix d'uns criteris diferents que els meus a l'hora d'educar els seus fills, a l'hora de treballar o de menjar, em sento cridat a preguntar-me per què té uns criteris diferents dels meus, però a la vegada, em condueix a examinar els meus propis criteris de vida.

Francesc Torralba
Professor de Blanquerna-Universitat
Ramon Llull
Consultor del Pontifici Consell
de Cultura

Mirada al món

El missatge de Rupnik a Xile

Acompanyat de les imatges dels mosaics que ha fet arreu del món, l'artista i sacerdot jesuïta Marko Ivan Rupnik ha visitat Xile el 8 i 9 de març amb una atapeïda agenda. El primer dia a la Universitat Catòlica de Santiago va fer una xerrada titulada *La bellesa, lloc de comunió*, on durant dues hores un auditori ple a vessar va gaudir de les seves reflexions. L'endemà va viatjar a Rancagua, on es construirà la capella de Nostra Senyora dels Àngels, convidat per la Corporació Gaudí de Triana. El missatge de Rupnik ha estat nou i de gran profunditat per a la comunitat creient.

«La gran síntesi del futur no serà ni la veritat, ni l'ètica, sinó la bellesa» va ser una de les seves afirmacions a la primera xerrada, i va aprofundir sobre la relació inseparable de la bellesa amb la

unitat, una unitat que es basa en l'experiència personal de l'Amor.

A Rancagua ha fet una xerrada titulada *El símbol: construïnt l'Església a partir de l'Església* i s'ha referit al projecte de Gaudí com «un cor enmig de la ciutat». Ha desafiat la comunitat a tenir el coratge d'integrar un nou cicle cultural orgànic que, després de segles de pensament crític, està manifestant-se arreu. Ha explicat la diferència entre la cultura crítica, que busca la perfecció, la literalitat i la llei; i la cultura orgànica, que integra, és simbòlica i simple, com ho són el pa i el vi. L'expressió artística de la cultura crítica representa escultures perfectes, com són les obres dels clàssics i renaixentistes. Desembo- ca en l'individualisme. Ha contribuït a construir

temples amb imatges aïllades de sants sense una relació entre ells, solitaris i incomunicats.

«Gaudí ha estat un gran visionari que ha vist que estem en una cultura morta, mentre que el cristianisme és una manifestació d'una vida nova. Ell volia mostrar amb l'arquitectura aquesta novetat. Si nosaltres, els cristians d'avui, no mostrem aquesta vida, els segles futurs seran pagans.» «Cal informar bé la gent perquè compregui que es tracta d'una cosa preciosa, no per tenir-la en un museu, sinó per tenir un cor enmig de la ciutat», ha afegit Rupnik. Aquest any començarà la construcció de la capella Nostra Senyora dels Àngels, dissenyada per Antoni Gaudí per al temple de la Sagrada Família de Barcelona, i cedida al sacerdot franciscà xilè Angélico Aranda el 1922.

Elisabet Juanola Sòria
Periodista. Institut de la Pau
Armando de Ramón. Murtra
Santa Maria dels Àngels (Xile)

Punt de vista

Rosa M. Sánchez Cornadó

Directora del Secretariat de Laics amb Missió Pastoral de Tarragona

Laics amb missió pastoral, diòcesi de Tarragona

Des de fa 33 anys hi ha a l'arquebisbat de Tarragona l'experiència de laics amb missió pastoral. Han passat per aquest servei 15 persones, entre elles quatre religioses i dos homes.

Actualment som deu dones: sis de solteres, dues mares de família i dues religioses. Estem disperses per la diòcesi i molt compromeses en diversos àmbits. Malgrat la dispersió, ens esforcem a trobar-nos per compartir espiritualitat, fer-nos costat i sentir-nos unides pel carisma i la tasca que se'ns ha encomanat. Aquest servei l'entendem sobretot a la parròquia, treballant al costat del rector i aspirant sempre a la coresponsabilitat. Voldríem poder oferir una imatge d'Església menys clericalitzada i un funcionament parroquial amb un fort accent comunitari.

Una de les tasques bàsiques que tenim és el suport i acompanyament de les persones compromeses en la pastoral; com un membre més de la comunitat parroquial a la qual hem estat enviades i cobrint qual-sevol àrea que resti desatada. Som públicament representants de la

Sant Martí de Maldà.

parròquia i se'ns demana que ens hi impliquem des de la senzillesa i la naturalitat. Ens són pròpies totes aquelles tasques que s'exerceixen per al funcionament parroquial: catequesi, malalts, litúrgia, Càritas, consell de pastoral, moviments i altres grups de vivència de la fe o evangelització. Quan és necessari,

dirigim la celebració de la Paraula en llocs on el prevere no pot arribar.

La nostra tasca s'inicia amb el nomenament d'enviament del Sr. arquebisbe a servir una parròquia, o parròquies, concretes, sovint obert a tot l'arxiprestat. L'exercici del nostre ministeri es troba sotmès a les possibilitats reals del laic i del rector, la confiança que aquest disposa en l'enviat, les necessitats de la comunitat parroquial i la relació que s'estableix. No tenim, en tots aquests anys, experiències negatives, sí que a l'inici poden sorgir petites reticències que amb el temps s'esvaeixen.

La clericalització pot donar-se. Perquè això no passi és important que totes les parts ho tinguin present. Nosaltres crec que ho tenim clar i ens hi esforcem. El sentit gremial dels preveres no ho facilita. El perill

el veig en la manera d'entendre la nostra tasca, tan propera al rector, de persones de la comunitat que es troben una mica desorientades i que no l'acaben d'entendre malgrat el nostre esforç. No deixa de ser un més dels reptes que tenim per encaixar amb naturalitat en la dinàmica de les comunitats.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Degà del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

La fatiga de la televisió

Una senyora, assenyada i irònica, em deia seriosament: «No aguanto certs programes de la televisió, sobretot quan la política entra en el joc i ho absorbeix tot. De manera que només hi ha un programa que m'atrau. Acabo mirant *Tom i Jerry*. Uns dibuixos magnífics per airejar-se psicològicament.»

Altres amics i coneguts solen dir-me coses semblants. Com si la política —constant— fos un poderós imant. Val a dir que els programes de la televisió són pesats. A més, són repetitius. És difícil trobar programes amb idees concretes sobre els propòsits dels grups polítics. Sempre som al mateix carrer. És difícil dir coses noves. Ho comprenc. Hi ha toros difícils de torejar. I alguns problemes fonamentals són deixats de banda: qui posarà el cascabell al gat? Això és comprensible i humà, tanmateix no és honest amagar la veritat.

Si hom segueix els mitjans de comunicació, no solament s'avorreix, sinó que descobreix que molts sobrevolen per damunt de problemes fonamentals, com si no existissin. S'arriba a la impressió del dubte dels que

diuen que arreglaran allò que és bàsic en la vida social. Pobre bé comú!

Hi una pel·lícula, bastant antiga, anomenada *El candidat*. És un film nord-americà. Ells no s'avergonyeixen d'exposar els problemes vius de les persones i de la societat. La capacitat de riure's d'un mateix és un signe de maduresa. Riure's dels altres no costa gaire; la gràcia està a saber riure's d'un mateix. L'argument del film és molt simple: un càrtel cerca un diputat per al parlament dels Estats Units. Troben un jove que fa goig en el seu comportament i que vesteix amb elegància. Cal pervertir aquest noi, per tal que sàpiga representar el paper de candidat. A poc a poc, va creant un personatge nou, desconegut de si mateix. Quan va cap a fer mitings, diu: «Si la gent fa el que jo dic està ben arreglada!» El final és dur: el jove està sol a l'apartament d'un hotel i diu: «Ara ja sóc senador i què faré?» I apareix el *The End*.

La política és una tasca noble quan cerca el bé comú, quan sospesa el pes real que poden dur els ciutadans i quan parla amb veritat. La mentida no forma part de la gestió de governar. D'aquí també l'interès de la prudència dels diaris. La política és l'art de demostrar l'amor al país i als ciutadans. Tot excés de propaganda és nociu. La maledicència no construeix. Cal vetllar, perquè es tracta de la veritat, la justícia i la pau. En fi, és la responsabilitat de fer prosperar els membres de la societat; la capacitat d'estimular cap al bé comú i l'honestedat.

El camp de la política, de vegades, és divertit. Però no és un joc d'escacs. Cal no abusar de la propaganda, a fi que no tothom miri només *Tom i Jerry*.

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Plata (3)

Continuo amb la plata que, torno a recordar, apareix a la Bíblia 349 vegades. Tenir-ne, de vegades suposa riquesa; metall per a estris sagrats; al tabernacle del desert o al temple de Jerusalem, ofrena sagrada; material del qual estaven fabricats alguns ídols; part de l'estàtua vista pel profeta Daniel, en altres. Als evangelis s'especifica que les monedes de traïció de Judes eren de plata.

Sens dubte, es tracta del més simpàtic dels metalls preciosos. Considerats així i per a nosaltres, el platí seria l'emperador, per a molta gent, un personatge inaccessible. El rei, sens dubte, seria l'or i la princesa, preciosa i humil, noia encantadora, la plata.

La setmana passada vaig acabar esmentant el denari. Aquesta moneda, la més comuna en temps de Jesús, era la més universal en tot l'imperi de la ciutat de Roma i va ser encunyada en diferents èpoques i llocs. L'encunyació atorgava al metall un valor simbòlic. És a dir, la peça ja no valia per la quantitat de matèria, sinó pel que n'indicava el gravat. La mida i el pes tampoc no són sempre exactament els mateixos. Un denari és el que van ensenyar al Senyor perquè pogués proclamar allò de «al Cèsar el que és del Cèsar i a Déu el que és de Déu». Era la moneda més generalitzada, però no l'única. El didracma de Tir també era acceptada i sembla que era la moneda que va perdre la bona dona de la paràbola i que, quan la va trobar, ho va celebrar amb les veïnes. Devia ser una moneda del seu dot, per això tenia tanta importància. Els sicles també eren de plata. En record seu, la moneda actual d'Israel s'anomena així (en realitat el nom és shekel).

A més dels usos que li atribueix la Bíblia i que continuen en vigor de maneres semblants, en el món d'avui, la plata és el metall més bon conductor d'electricitat. Tot i que és massa cara per tirar-ne cables, sí que s'utilitza per als contactes d'interruptors de precisió o en conductors de les targetes de components electrònics dels estris moderns cada vegada més petits. Assenyalo dues ocasions on s'esmenten les trompetes de plata, una bíblica i, l'altra, actual.

Nombres 10,1: «El Senyor va parlar a Moisès. Li digué: fes-te dues trompetes de plata batuda per convocar la comunitat i donar l'ordre d'aixecar el campament.»

El papa Benet: aquesta vegada sí, les «trompetes de plata», símbol de les aclamacions dels àngels, van ressonar a la basílica major, al consistori, al principi de l'himne pontifici i al final de la celebració; a la missa de lliurament de l'anell cardenalici.

NOMBROSOS JOVES I ADOLESCENTS VIUEN L'AUTÈNTIC SENTIT DE J

Enfortir l'amistat amb J

Miquel Àngel Codina

PASQUA JOVE CLAVER

Durant quatre dies, del Dijous Sant al Diumenge de Pasqua, se celebrarà una nova edició de la Pasqua Jove Claver, organitzada pels Jesuïtes de Catalunya, al col·legi Claver de Raimat (Lleida). «La celebració de la Pasqua Jove és, per a nosaltres, la referència bàsica i culminant, no sols de l'any cristià sinó del curs. A la Pasqua Jove culminen bona part dels nostres esforços d'acompanyament als joves i de formació religiosa. No oblidem que el que volem és apropar el Crist, especialment en la celebració del nucli de la nostra fe cristiana i acostar-lo a la seva realitat com a joves», explica el P. Enric Puiggròs, responsable de la Pastoral de Joves dels Jesuïtes de Catalunya.

«Hi poden trobar —afegeix el P. Enric— gent diferent amb qui compartir moments de reflexió, celebració, pregària... També joves que poden trobar resposta a alguns dels dubtes que anem acumulant en la nostra vida. Hi poden trobar gent com ells que cerca, que pretén trobar un sentit a la seva vida i intentar que la seva vivència de fe s'incorpori a la manera com ells expliquen el sentit de la seva vida.»

El lema d'enguany és «Al límit». El P. Enric comenta que «ens apropem a un treball que, especialment a les escoles jesuïtes, hem anat fent al llarg del curs: la necessària elecció que fem a la vida a través de la qual els nostres somnis prenen forma. Agafem com a referència el moment de Jesús a Getsemani: Jesús tria, però des d'una confiança total en el Pare. Volem, doncs, exhortar a la confiança en els nostres joves».

Segons el responsable de la Pastoral de Joves dels Jesuïtes de Catalunya, «la dinàmica de la Pasqua continua igual en els grups d'ESO i Batxillerat. Per als universitaris, per segon any, oferim tres tallers que pretenen ser un tema monogràfic que és porta d'entrada al misteri que celebrem: comunicació, àmbit social i espiritualitat ignasiana en la presa de decisions. També els oferim un procés més personalitzat i en ambient de recés: l'anomenem "Taller bíblic". La resta, però, continua amb un funcionament ja molt consolidat que ens ha donat molt bons resultats».

El P. Enric opina que «a un jove no li és difícil experimentar el misteri de l'amor de Jesús. El que li costa és posar-se en disposició de fer aquesta experiència, posar les facilitats perquè això passi. I aquesta és la nostra tasca: posar l'ambient, les condicions i l'acompanyament per tal que, en el moment que ho vulgui, pugui descobrir com Jesús és algú a la seva vida, amb qui és convidat a establir una relació. I el farà ben feliç!

Més informació: www.magis.cat.

Pasqua Jove Claver dels Jesuïtes.

PASQUA JOVE DELS CLARETIANES

La casa de colònies de la parròquia de Vespella (Osona) acollirà del 24 al 27 de març la Pasqua Jove dels Claretians. «Tots hi estem units en comunitat per celebrar els últims dies de la vida, mort i resurrecció de Jesús. El Dijous Sant celebrem un sopar en què la paraula i el gest de Jesús manifesten una amistat servicial, el Divendres Sant presentem la llosa i el pes de la vida mirant a la creu de Jesús i el Dissabte Sant la resurrecció ens dona l'esperança i el sentit a la vida. Són dies de pausa, lluny de la rutina, per ser un altre Simó de Cirene i una altra Maria per memoritzar uns esdeveniments importants de la vida de Jesús, que durant aquells dies fins i tot va ser maleït, però que va acabar ressuscitant. Són dies de recolliment viscuts en comunitat», posa en relleu el P. Benjitu Bareto, responsable de la Pasqua Jove dels Claretians.

«Aprofitem els dies de la Pasqua —assenyala el P. Benjitu— per aprendre i enfortir l'amistat amb Jesús. Com un entrenador de futbol que havia estat jugador, coneix ben bé com es juga en un camp, les regles del joc..., així ens deixem guiar per Jesús, que és el mestre. D'altra banda, també són dies alegres perquè hi trobem la fe viva i engrescadora dels altres joves, un aprendre de l'altre. Més que un moment lúdic o un desenvolupament

intel·lectual, és l'experiència que s'hi viu. L'experiència d'escoltar què diu Jesús, d'escoltar què diu Jesús a través dels altres joves i d'escoltar què diu Jesús sobre cada aspecte de la vida (social, cultural...)».

El lema d'aquest any és «Casa comuna: una sola família». «Durant la preparació, van sorgir alguns temes d'abast mundial, però sobretot ens hem cenyit amb el que està passant a Europa. Aquest lema, basat en l'encíclica del papa Francesc, fonamenta els temes actuals en l'Església, que coincideix amb l'Any de la Misericòrdia i en la societat amb les víctimes de les guerres, els refugiats i amb la relació amb el medi ambient. Tant l'Església i la societat, com el medi ambient, tots formem una sola família, una tela teixida. Com la llavor que està a la terra, tots podem ser com el pare bo que té un cor obert i just amb els seus fills», argumenta el P. Benjitu.

El responsable de la Pasqua Jove dels Claretians destaca que «seguint el lema d'enguany, la Pasqua se centra en totes aquelles persones que són anomenades "diferents"; persones que tenen diferents religions o cultures però que sempre ens aporten pau». Informa que «també convidem un claretia que treballa al Japó per compartir com viuen els japonesos la seva fe. Així, el coneixement de tot allò que no ens és "familiar" ens permet crear la nostra

Pasqua de les Avellanes.

LA PASQUA de Jesús

pròpia família, tot i que, en realitat, tots formem part d'una sola família perquè som fills de Déu. El canvi climàtic és real, per tant, no només parlem d'empènyer els líders mundials sinó també els grans contaminadors, i sobretot el seu efecte per a la humanitat. La Pasqua també purifica la terra, lloc per donar gràcies a Déu perquè el pa i el vi són fruits de la terra».

El P. Benjitu considera que un jove d'avui pugui experimentar el misteri de l'amor de Jesús «és el repte més important que enfronta l'Església. Què transmetre? A qui? En quin context? Què volem suscitar? Cada vegada els joves estan més immersos a aconseguir l'èxit, sense tenir cura de l'esperit, i el progrés de la tecnologia els ofereix moltes facilitats per dur una vida més frívola. Un dels valors que tractarem durant la Pasqua és la confiança, no només la confiança individual, sinó la confiança que també ve de l'altre, com un jugador que dóna espai al seu entrenador. Preparem activitats i ens ho passarem molt bé compartint plegats, però el més important és poder ser en la mateixa taula per celebrar el sopar amb Jesús com a bellesa i fiabilitat de la fe cristiana.»

Més informació: www.pasquajove.cat.

PASQUA DE LES AVELLANES

Des del Dijous Sant fins al Diumenge de Pasqua, els germans Maristes organitzen al monestir de Santa Maria de

Pasqua Jove dels Claretians.

Bellpuig de les Avellanes la Pasqua. «Després de més de quaranta edicions, la Pasqua de les Avellanes continua tenint un sentit de vivència profunda de fe i compromís per als joves que hi participen i que hi han participat. Des de la comunitat marista entenem la Pasqua de les Avellanes dins d'un procés de descobriment i de camí d'aprofundiment en la fe dels joves, integrada en la proposta de Pastoral Juvenil Marista, feta concreta i quotidiana en la vida de grup i viscuda i celebrada de forma intensa en els dies de Pasqua», reconeix

el germà Ramon Rúbies, coordinador de l'Equip de Pastoral Marista.

«L'objectiu principal —subratlla el germà Ramon— és que cada jove pugui anar a fons per descobrir el Crist. Per a alguns, suposa una primera descoberta de la fe i de l'Evangeli. Per a altres, un aprofundiment i un espai per continuar compartint i celebrant el sentit del que viuen i els fa viure. Molts d'ells estan compromesos com a animadors d'altres infants i joves en diferents grups, altres es comprometen en accions socials... La Pasqua és per a ells un espai de trobada amb ells mateixos, amb els altres i amb el Déu de la vida seguint les passes dels darrers dies de la vida de Jesús.»

El germà Ramon dóna a conèixer que «els quatre dies estan distribuïts al voltant de les celebracions litúrgiques, la trobada amb altres joves en un ambient de convivència i germanor i la possibilitat de gaudir d'estones personals que permetin descobrir el Crist. Dins de la litúrgia, que ocupa una part significativa, destaca l'aspecte musical. També la descoberta del silenci, una hora abans de cada celebració, permet interioritzar en l'ambient meravellós de l'entorn del monestir, els signes i les paraules que ressonen posteriorment».

«Un altre eix de la Pasqua és la variada oferta que cada jove té per viure les estones de grup, repartides en cinc nivells segons l'edat i la situació personal de cadascú. La Pasqua possibilita un espai i una experiència d'Església jove, amb joves d'avui que creuen que un altre món és possible. "Anar a contracorrent. Donar-se una opció per viure intensament i en cristià." Aquesta és l'opció que han pres els joves procedents d'arreu de Catalunya i d'altres llocs d'Espanya que any rere any s'han aplegat per compartir diàlegs, pregàries, música, humor, natura i noves coneixences», afirma el coordinador

de l'Equip de Pastoral Marista.

Aquest any el lema és «Amb Crist, dare to dream». El germà Ramon revela que «sorgeix de la reflexió que hem compartit a l'Equip de Pasqua i té relació amb el lema de la Trobada Internacional de Joves Maristes que se celebrarà el proper mes de juliol a la ciutat francesa de Lió». I observa: «La Pasqua de les Avellanes és una trobada de joves inquiets, cadascú des de la seva realitat i moment vital, que volen viure l'experiència de celebrar i compartir els seus somnis fets de dubtes i certes des de les seves inquietuds i les seves vivències. La Pasqua se'ns ofereix com una oportunitat per descobrir o redescobrir la utopia de l'Evangeli tenint com a referència el camí que va fer Jesús amb totes les seves conseqüències. Celebrar i viure la Pasqua és deixar-se sorprendre per tal d'acollir el somni de Jesús, l'essència de l'Evangeli, que és bona notícia d'humanitat per a les persones.»

Pel que fa a les novetats d'aquesta edició de la Pasqua de les Avellanes, el germà Ramon no dubta a assenyalar que precisament «són les persones que arriben al monestir amb ganes de viure aquesta experiència. L'aspecte conviencial és una gran riquesa, ja que la diversitat dels assistents permet conèixer i contactar amb moltes realitats». També especifica que «hi ha temps per a l'animació i l'humor a la carpa que serveix de menjador i on el dissabte a la nit, després de la Vetlla Pasqual, es realitza el festival "Al-leluia", on es viu la joia del Crist ressuscitat en un ambient jove. Una Pasqua que se sent Església pels objectius finals, que són els de promoure joves que, un cop descobertes les riqueses dels dies pasquals, fan d'animadors en les seves parròquies, moviments o grups i enceten nous camins per descobrir el Crist mort i ressuscitat en els temps del segle XXI».

Més informació: www.maristes.cat.

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Les víctimes d'abusos: veritat

Ser una víctima, en general, implica patir un dany per culpa aliena o causa fortuïta. El diccionari és precís en la definició. Des de la perspectiva del dret, es considera víctima una «persona que pateix les conseqüències danyoses d'un delict», per tant, d'un trencament de la llei. Els abusos sexuals sobre menors responen a aquest concepte. Les estadístiques són preocupants, però la llum dels focus molt poques vegades apunta al percentatge àmpliament majoritari: l'àmbit familiar. No obstant això, la sensibilitat sobre aquest drama està augmentant, malgrat que de manera sectorial. Parlar amb una víctima d'abusos sexuals resulta una experiència dolorosa i profunda. S'empatitza amb el sofriment experimentat. L'abús és una interferència en el procés evolutiu d'una persona. Es distorsionen en ella realitats íntimes, que aboquen a un caos interior. Quan passa això, el guariment és un objectiu prioritari, que exigeix tres requisits bàsics: veritat, amor i llibertat.

El primer és la veritat. La confusió interior, els sentiments ferits, els vincles emocionals, si existeixen, amb la persona agressora, el relat dels fets... han de ser vistos a la llum de la veritat. Sense embuts. Sense ornaments estèrils. Per comprendre el que s'ha viscut. Sense victimismes. El silenci, la vergonya, tenen un preu molt destructiu. En comptes de resoldre'l, el problema s'interioritza i s'enfonsa en les arrels, de vegades inconscients. L'autorebuig pot ser tan gran que es perd la consciència del que ha passat. Es transforma en

La veritat està vinculada a la dignitat de la persona

un riu d'aigües subterrànies. No es veuen, però actuen. En aquest cas, poden tendir a la repetició en altres del que s'ha patit en un mateix. Obrir-se a la veritat davant de persones de confiança, sabent potser que la confiança ha rebut una ferida profunda. Quan la paraula estigui més a prop del moment de l'abús, menors en seran les seqüeles. Intervenir en calent impedeix

que l'ordidura afectiva es deteriori més enllà del previst. La veritat costa reconèixer-la i dir-la, sembla que es trenca el cor, però obre una esclatxa de llibertat i un horitzó d'esperança. Exigeix un procés de dol. No convé ajornar-lo ni menysprear-ne la profunditat. La veritat està vinculada a la dignitat de la persona.

Cadascú sabrà com dir la seva veritat, sense que ningú la utilitzi per a interessos aliens al bé de la víctima, que no ha de ser mai convertida en arma llançadora. La justícia té la seva funció. La teràpia, la psicologia, l'educació... també la seva. Cadascú sabrà en quin nivell vol intervenir per guarir. Sigui quin sigui el camí triat, en tots ells la veritat ha de ser el primer pas.

El perjudici més gran contra les autèntiques víctimes el poden causar les falses víctimes. Víctimes que, per interessos inconfessables, crematístics o d'una altra índole, construeixen relats que no s'ajusten a la veritat. En temps revoltats tot és possible i cal saber discernir.

Primer pas, trencar el silenci des de la veritat.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Històries darrere les reixes

Algunes de les històries que es viuen a les presons són tan autèntiques com desconegudes. Jo mateixa, abans de conèixer-les de ben a prop, no m'ho imaginava. La que he sentit avui i de la qual he estat testimoni és antològica.

Sovint parlo amb un amic que compleix condemna per un únic delict del qual es penedeix sincerament i que ha estat per a ell —una persona d'una gran fe— un motiu per aprofundir en el sentit del

«Ajuda'm, vull estar en pau i ajudar la gent»

perdó, i de la misericòrdia de Déu davant de les nostres misèries. Parlar amb ell cada setmana és una delícia: comentem junts la Paraula de Déu, m'explica les seves experiències en la

pregària i és un model per als seus companys, reconegut pels mateixos funcionaris.

Avui m'ha presentat un company, la història del qual és la que m'ha deixat perplexa. Van estar junts en un altre mòdul —ara ja està en el que comencen a sortir de permís— i allà sempre creava problemes. El meu amic el volia ajudar invitant-lo a llegir la Bíblia i li deia que, si acudia a Déu, se li guariria tanta amargor. L'altre sempre se'n reia i l'enviava a pastar fang... I, en aquesta disposició, va complir el temps de condemna i va sortir en llibertat. Però, sense cap mena de rehabilitació, ben aviat va tornar a recaure i hi va tornar a entrar. Per acabar-ho d'adobar, quan va retornar a la presó, se li va morir un fill de setze anys. La seva desesperació va arribar al límit: maleïa Déu, el feia culpable de les seves desgràcies i no volia saber res de les paraules de consol que li deien els companys.

Doncs, heus aquí que, passat uns mesos, ha arribat al mòdul on hi ha el meu amic, el de les sortides de permís. No sabem què ha passat entre aquest temps, el cas és que, quan s'han trobat, han tingut una gran alegria i el primer que ha fet és demanar-li l'ajuda que va refusar temps enrere. «Vull tenir la pau que tens tu, ajuda'm i ensenya'm a dirigir-me a Déu. Vull conèixer allò que a tu et fa estar sempre en pau amb tothom i ajudar la gent, tenir paciència, etc.» El meu amic va quedar bocabadat. No era el mateix que ell havia deixat, amb molta pena, desesperat de la vida i maleïnt la seva sort. Ara li ha proporcionat una Bíblia, llegeixen junts la Paraula, la comenten i gaudeixen d'una veritable amistat.

Sembla una d'aquelles històries de conversió que llegiem abans en els devocionaris, oi? Doncs, és tan real com l'alegria amb la qual m'ho explicava el meu amic i amb la qual jo vaig sortir d'aquell mòdul de la presó.

Déu actua a tot arreu...

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire, Joan Piñol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Sergi Cámara, Agustí Codinach, Joaquim Ferrer, Jaume González, Joan Guiteras, Elisabet Juanola, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Ortiz, Joan Pallarès-Personat, Quique, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Rosa M. Sánchez, Lluís Serra, Leticia Soberón, Lluís Solà, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Francesc Torralba, Francesc Tous, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat
(Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €
Gibraltar i Portugal: 135,01 €
Resta d'Europa: 213,25 €
Amèrica i Àfrica: 250,01 €
Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Carta dominical

«Beneït el qui ve en nom del Senyor»

Joan Josep Omella
Omella
Arquebisbe de Barcelona

Iniciem avui, la setmana que des de temps immemorial el poble cristià anomena santa. I l'anomena així per moltes raons, però bàsicament perquè està abocada al diumenge de Resurrecció, al diumenge de Pasqua, que conté el fonament de la nostra fe. De manera molt gràfica, sant Pau ho va raonar sota la inspiració de l'Esperit Sant: «Crist ha ressuscitat, i s'ha aparegut a Simó i als altres. Finalment, se m'ha aparegut a mi. Si Crist no hagués ressuscitat, la nostra fe no tindria sentit, estaria buida, i seguiríem amb els nostres pecats.»

La festa central de tot el calendari cristià és la Resurrecció de Jesucrist. I tots els esdeveniments que rememorem, que tornem a fer presents i que celebrem els dies de la Setmana Santa estan abocats al gran misteri pasqual.

Avui és el diumenge de Rams, i l'Església recorda, reviu i celebra l'entrada triomfal de Jesús a Jerusalem. Entorn de Jesús, que ha sortit de bon matí de Betània, s'ha congregat una multitud bigarrada. Entre tots, deixebles, curiosos, testimonis dels seus miracles, formen un veritable seguici entorn de Jesús, que munta en un senzill ruquet. Estenen els seus mantells a terra com si fossin un tapís, escampen i branden branques al llarg del trajecte i, sobretot, canten i criden, portats per un entusiasme sobtat. I Jesús accepta l'homenatge. Un homenatge senzill, com és senzill el pobre animal sobre el qual munta. Molts segles abans s'havia profetitzat que el Messies entraria a Jerusalem muntat

sobre un pollí.

Jesús vol entrar avui triomfant a Jerusalem. Pocs dies més tard, serà en aquesta ciutat on serà clavat en una creu. Sempre m'han cridat l'atenció les veus dels que aclamaven al Senyor en aquesta entrada triomfal: «Hosanna —cridaven—, beneït el Rei que ve en nom del Senyor.» Aquestes paraules me'n recorden d'altres escrites per sant Joan en el pròleg del seu Evangeli que llegim per Nadal: «Ha vingut a casa seva, i els seus no l'han acollit.» Avui ve a casa seva de nou, i tampoc el rebran, tampoc l'acceptaran, tampoc el seguiran, malgrat el fervor entusiasta que ha encomanat al seguici. Avui sabem prou bé que aquella entrada triomfal va ser per a la majoria quelcom efímer. De fet, els qui criden a plena veu «hosanna!», seran pràcticament els mateixos que el Divendres Sant hauran transformat aquest crit en un enfurismat «crucifiqueu-lo!». «Que diferents eren les veus —comenta sant Bernat en un sermó pronunciat un diumenge de Rams— i que diferents els rams i la creu, les flors i les espines!»

Què ha degut passar per a un canvi així? Per què tanta falta de coherència? Ha estat la por, la comoditat, el què diran, els respectes humans? Us convido, benvolguts lectors, que ens fem aquestes preguntes nosaltres mateixos mirant el nostre propi cor. Avui, com fa dos mil anys, som capaços de les mateixes grandeses i les mateixes misèries d'aquells que es van bolcar en la rebuda a Jesús. El van seguir en massa,

molts, però en realitat van ser molt pocs els qui van arribar fins al final. Avui som més de mil cent milions d'homes i dones, de tot el món, els seguidors de Jesús. Seguidors? Aquella entrada triomfal demana avui, igual que llavors, coherència, perseverança, fidelitat, continuïtat. El nostre seguiment de Jesús no pot ser un sentiment fugaç que s'apaga a la més mínima contrarietat. La pedra de toc del seguiment de Jesús, no ho oblidem, és l'amor, i l'amor passa per la creu. Sense creu no hi ha redempció, no hi ha salvació.

Desitjo de tot cor que visquem la Setmana Santa en tota la seva profunditat. Que des d'avui fins al Diumenge de Pasqua fem un esforç per penetrar en el misteri més gran dels que celebra l'Església. Preguem, meditem, participem en les celebracions litúrgiques, en les processons... amb un cor eixamplat, acollint amb respecte Crist, el nostre Salvador, que ha lliurat la seva vida per amor, per amor cap a cada un de nosaltres, cap a tu i cap a mi.

Rebem en el nostre cor aquest Jesús que ve ple d'humilitat muntat en un pollí. Diguem-li que estem disposats a acompanyar-lo fins al final, duent a terme totes les nostres obligacions envers Déu, envers la família i envers tota la societat. Visquem una Setmana Santa —i sempre— amb tal categoria que els altres, amics, companys de feina i familiars, en veure'ns, no tinguin més remei que dir amb alegria: «Aquest és un cristià, un veritable seguidor de Jesucrist.»

Amb el meu afecte i benedicció.

Als quatre vents

Diumenge de Rams

El Diumenge de Rams recordem l'entrada triomfal de Jesús a Jerusalem enmig d'aclamacions de la gent que sortia a rebre les peregrinacions que arribaven a la Ciutat Santa en ocasió de la Pasqua.

Els congregats feien crits d'alegria i deien «beneït el qui ve en nom del Senyor» al «Fill de David», el «Messies», i estenien els seus mantells i tallaven al seu pas branques d'arbres per fer una catifa de benvinguda.

Quan les autoritats religioses van preguntar al nouvingut per què acceptava aquelles aclamacions, i l'instaven: «Mestre, renya els teus deixebles», Jesús reacciona dient: «Us asseguro que si aquests callen, cridaran les pedres.»

Com s'explica, això? Jesucrist havia fet molts miracles i s'havia guanyat el favor del poble. A vegades havia hagut de fugir de les masses que volien fer-lo

rei, i en moltes ocasions després de fer una curació deia al guarit: no ho diguis a ningú, o torna a casa sense entrar a la ciutat, peticions que no sempre eren ateses. La discreció i la repulsa a qualsevol enaltiment personal eren la seva regla de conducta. Però aquesta vegada trenca la seva norma i es deixa aclamar, com si fos necessari que la discreció deixés pas a la veritat.

Jesús sap que serà l'última vegada que el poble l'aclami. Pocs dies després aquest mateix poble serà manipulat perquè demani a Pilat que no li concedeixi l'amnistia, escollint en el seu lloc Barrabàs, i encara serà encoratjat a demanar la crucifixió per a ell. Per la salvació d'aquest poble jueu, representant de tota la humanitat, s'entregarà amb una cruel mort de creu.

Aquests vaivens en l'ànim popular són un símbol

de la nostra vida. També al llarg d'ella a vegades aclamem Déu en nosaltres i a vegades, per debilitat generalment, el neguem si no de paraula sí amb els nostres actes. En canvi Jesucrist ens estima sempre, «mai no es cansa de perdonar», en paraules del papa Francesc, i en el perdó mostra el veritable rostre de Déu que és misericòrdia.

Aquesta Setmana Santa de l'Any Jubilar és un moment propici per a deixar-se perdonar per qui tant ens estima. El Papa confia que els fidels acudeixin al sagrament de la penitència. Personalment desitjo fer una crida a viure l'experiència que se'ns va demanar el Dimecres de Cendra: «Converteix-te i creu en l'Evangeli.» Tots estem cridats a aquesta conversió continuada per a ser feliços en aquesta vida i més encara en l'altra.

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona
i Primat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

www.catalunyacristiana.cat

Catalunya Cristiana col·labora amb

Lectures

Diumenge de Rams

Lectura primera

Is 50,4-7

*No he amagat la cara davant les ofenses
i sé que no quedaré avergonyit*

Lectura del llibre d'Isaïes:

El Senyor Déu m'ha donat una llengua de mestre perquè, amb la paraula, sàpiga sostenir els cansats. Un matí i un altre em desvetlla l'orella perquè escolti com un deixeble. El Senyor Déu m'ha parlat a cau d'orella i jo no m'he resistit ni m'he fet enrere: he parat l'esquena als qui m'assotaven i les galtes als qui m'arrencaven la barba; no he amagat la cara davant d'ofenses i escopinades. El Senyor Déu m'ajuda: per això no em dono per vençut; per això paro com una roca la cara i sé que no quedaré avergonyit.

Salm responsorial

21

Tots els qui em veuen es riuen de mi,
amb els llavis i amb el cap prenen aires de mofa:
«S'ha adreçat al Senyor; que l'alliberi,
doncs; que el salvi, si tant se l'estima.»

R. Déu meu, Déu meu, per què m'heu abandonat?

M'envolta una munió de gossos,
em rodeja un estol de malfactors,
m'han lligat les mans i els peus,
puc comptar tots els meus ossos. **R.**

Es reparteixen entre ells els meus vestits,
es juguen als daus la meva roba.
Almenys vós, Senyor, no us allunyeu;
força meva, cuiteu a defensar-me. **R.**

Lectura segona

Fl 2,6-11

Jesucrist s'abaixà. Per això Déu l'ha exalçat

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Filipis:

Jesucrist, que era de condició divina, no es volgué guardar gelosament la seva igualtat amb Déu, sinó que es va fer no-res, fins a prendre la condició d'esclau. Havent-se fet semblant als homes i començant de captenir-se com un home qualsevol, s'abaixà i es féu obedient fins a acceptar la mort, i una mort de creu. Per això Déu l'ha exalçat i li ha concedit aquell nom que està per damunt de tot altre nom, perquè tothom, al cel, a la terra i sota la terra, doblegui el genoll al nom de Jesús, i tots els llavis reconeguin que Jesucrist és Senyor, a glòria de Déu Pare.

Vers abans de l'evangeli

Fl 2,8-9

*Crist es féu per nosaltres obedient
fins a acceptar la mort, i una mort de creu.
Per això Déu l'ha exalçat i li ha concedit aquell
[nom
que està per damunt de tot altre nom.*

Evangeli

Lc 22,14-23.56

Passió de nostre Senyor Jesucrist segons sant Lluç:

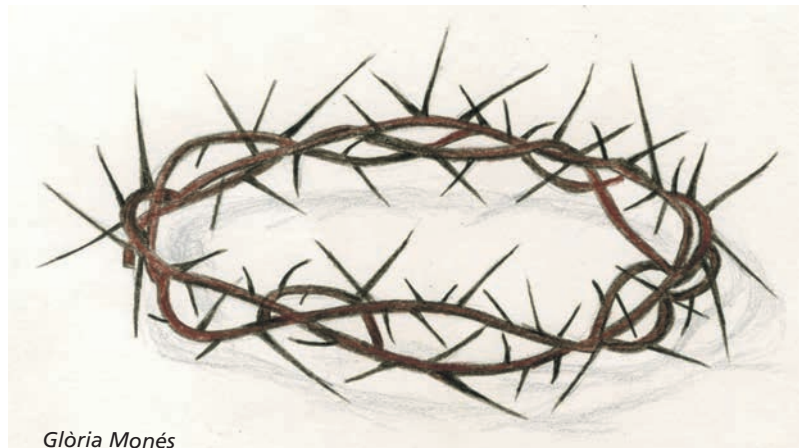
[...] Llavors els notables del poble, els grans sacerdots i els mestres de la Llei s'alçaren tots i el dugueren a Pilat. I començaren així la seva acusació: «Hem trobat aquest home que subleva el nostre poble, prohibeix de pagar tribut al Cèsar i pretén que és el Messies, el rei.» Pilat l'interrogà: «Ets tu el rei dels jueus?» Ell li respongué: «Sí, teniu raó.» Pilat digué als grans sacerdots i a la gent: «No trobo res en aquest home per poder-lo inculpar.» Ells insistien: «Somou el poble, escampant les seves doctrines per tot el país dels jueus. Havia començat a Galilea i no ha parat fins aquí.» Quan Pilat sentí això, preguntà

que era a la presó per revolta i assassinat, i entregà Jesús a la pena que ells volien. Quan se l'enduien, agafaren un tal Simó de Cirena, que venia del camp, i li carregaren la creu perquè la portés darrere Jesús. El

seguia una gran gentada del poble, i també moltes dones endolades, que el planyien. Jesús es girà cap a elles i els digué: «Dones de Jerusalem, no ploreu per mi: ploreu per vosaltres i pels vostres fills. Perquè vindran dies que la gent dirà: "Felices les que no tenen fills, les entranyes que no han posat ningú al món i els pits que no han criat." Llavors diran a les muntanyes: "Caieu damunt nostre", i als turons: "Cobriu-nos." Perquè si a un arbre verd fan això, què serà de l'arbre sec?» En portaven dos més: uns criminals que havien de ser executats amb ell. Quan arribaren a l'indret anomenat Gòlgota, el crucificaren

juntament amb els criminals, un a la dreta i un altre a l'esquerra. Jesús deia: «Pare, perdoneu-los, que no saben el que fan.» Es repartiren els seus vestits i se'ls jugaren als daus. La gent s'ho estava mirant. Les autoritats deien, rient-se'n: «Ell, que en salvava d'altres, que se salvi ell mateix, si és el Messies de Déu, l'Elegit.» Els soldats també se'n burlaven: tot oferint-li vinagre, li deien: «Si ets el rei dels jueus, salva't tu mateix.» Sobre d'ell hi havia un rètol que deia: «El rei dels jueus.» Un dels criminals penjats a la creu, també li deia insultant-lo: «No ets el Messies? Salva't a tu mateix i a nosaltres.» Però l'altre, renyant-lo, li respongué: «Tu que estàs sofrint la mateixa pena, tampoc no tens temor de Déu? I nosaltres ens ho mereixiem, perquè estem sofrint el càstig que ens correspon pel que hem fet, però aquest no ha fet res de mal.» I deia: «Jesús, recordeu-vos de mi, quan arribeu al vostre Regne.» Jesús li respongué: «T'ho dic amb tota veritat: Avui seràs amb mi al paradís.»

Ja era cap al migdia quan s'estegué per tota la terra una foscor fins a mitja tarda: el sol s'havia eclipsat. La cortina que tancava el santuari, s'esquinçà per la meitat, i Jesús cridà amb tota la força: «Pare, confio el meu alè a les vostres mans.» I havent dit això, expirà. El centurió, després de veure el que havia passat, en donava glòria a Déu i deia: «És veritat: aquest home era innocent.» I tota la gent que era present en aquell espectacle, després de contemplar tot el que havia passat se'n tornava donant-se cops al pit. Tots els seus coneguts i les dones que l'havien seguit des de Galilea es mantenien a distància mirant-s'ho. Josep posà el cos de Jesús en un sepulcre. [...]

Glòria Monés

si aquell home era galileu. En saber que pertanyia a la jurisdicció d'Herodes, l'hi envià. Precisament aquells dies Herodes es trobava a Jerusalem. Herodes s'alegrà molt de veure Jesús: feia temps que ho desitjava, perquè en sentia parlar i confiava veure-li fer algun miracle. Li feia moltes preguntes, però Jesús no li contestà res. Els grans sacerdots i els mestres de la Llei hi eren presents i l'acusaven amb força. Però Herodes amb seva tropa, el menyspreà i, per riure's d'ell, li posà un vestit sumptuós i l'envià altre cop a Pilat. Aquell dia Herodes i Pilat, que havien estat enemistats, es reconciliaren.

Pilat cridà els grans sacerdots, les autoritats i la gent, i els digué: «M'heu portat aquest home com si sublevés el poble, però jo, que l'he interrogat davant vostre, no trobo que hagi comès cap dels delictes de què l'acuseu. Ni tampoc Herodes, que ens l'ha tornat a enviar. Ningú no ha trobat res que mereixi la pena de mort. Per tant, li donaré un càstig per escarmantar-lo, i el deixaré anar.» Però tota la multitud cridà: «Mateu-lo, aquest; indulteu-nos Bar-Abàs.» Bar-Abàs havia estat empresonat amb motiu d'una revolta i d'un assassinat que hi havia hagut a la ciutat. Pilat tornà a parlar-los amb el desig de deixar lliure Jesús. Però ells cridaren: «Crucifiqueu-lo, crucifiqueu-lo.» Pilat respongué per tercera vegada: «Per què? Quin mal ha fet? Jo no trobo que hagi comès res que pugui merèixer pena de mort; li donaré un càstig per escarmantar-lo i el deixaré anar.» Però ells insistien demanant amb grans crits que el crucifiquessin. I s'imposaven a força de cridar. Llavors Pilat es decidí a concedir-los allò que demanaven: indultà aquell

Consultori bíblic

La fe és un èxode cap a la Pasqua (II)

El llibre de l'Èxode ens relata un altre relat típic dels homes i dones deixats per Déu al desert (16,15-20): voler fer provisió de manà, voler acumular certeses. El mateix que aquella vegada, el manà se'ls omple de cucs i el podreixen. No viuen de la fe, sinó d'una pretesa certaesa que distorsiona la seva fe i la invalida. La fe és el pa de cada dia i prou, és la variant més aflictiva de la pobresa. La foscor del misteri, això tan incomprensible i pertorbador, acompanyarà sempre els creients, il·limitat com el desert, sempre inabastable. L'home i la dona fan camí com a migrants i pelegrins de la seva fe, enfrontats amb el misteri, embolcallats de foscor.

Per això la veritable fe sempre és un èxode. La fe com a recurs de seguretat és sempre un retorn al captiveri d'Egipte. I Egipte simbolitza la religió burgesa, la religió sacral, la dependència d'una cosmologia tancada, plàcida i congruent, les explicacions apaivagadores, les solucions moderades. Egipte representa el que és rutinari, conformista, els hàbits mentals que perpetuen una concepció infantil de Déu. Egipte és la lletra de la llei, l'integritisme fonamentalista, l'oració mecànica, l'atrició com a expedient, la moral convertida en casuística, la teologia convertida en arqueologia del segle primer o en geografia del paradís terrenal. Egipte és la rigidesa i la nostàlgia de la seguretat dels alls i les cebes. Egipte és la por a la llibertat.

Ignasi Ricart
Claretà i
biblista

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II)

TEMPS DE QUARESMA

(SALTERI: SETMANA 2)

MARÇ

20. DIUMENGE

Diumenge de Rams, Vermell. Lectures: Processó Lc 19,28-40; Missa: Isaïes 50,4-7 / Salm 21 / Filipencs 2,6-11 / Lluc 22,14-23,56
SANTORAL: Ambrós de Siena, rel.; Eufèmia i Alexandra, mr.; Martí de Dumio, b.

21. DILLUNS

Dilluns Sant, Morat. Lectures: Isaïes 42,1-7 / Salm 26 / Joan 12,1-11
SANTORAL: Fabiola; Filèmon, mr.

22. DIMARTS

Dimarts Sant, Morat. Lectures: Isaïes 49,1-6 / Salm 70 / Joan 13,21-33.36-38
SANTORAL: Deogràcies, b.; Lea, rel.; Octavià, mr.; Zacaries, p.

23. DIMECRES

Dimecres Sant, Morat. Lectures: Isaïes 50,4-9a / Salm 68 / Mateu 26,14-25
SANTORAL: Josep Oriol, prev.; Toribi de Mogrovejo, b.

24. DIJOUS

Dijous Sant, Blanc. Lectures: Missa de la Cena del Senyor: Èxode 12,1-8.11-14 / Salm 115 / 1 Corintis 11,23-26 / Joan 13,1-15
SANTORAL: Caterina de Suècia, rel.; beat Òscar Romero, b. i mr.

25. DIVENDRES

Divendres Sant, Vermell. Lectures: Isaïes 52,13-53,12 / Salm 30 / Hebreus 4,14-16;5,7-9 / Joan 18,1-19,42
SANTORAL: Anunciació del Senyor; Dula, mr.; Humbert, ab.; Ireneu, b.

26. DISSABTE

Dissabte Sant, Morat.
SANTORAL: Brauli, b.; Màxima, mr.

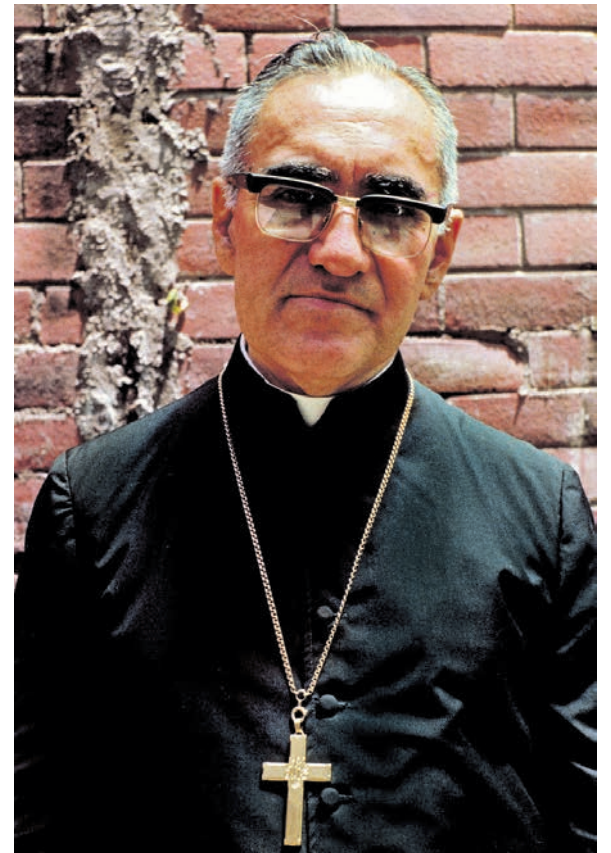
El sant

Per Eduard Brufau

Beat Òscar Romero

Entre els anys seixanta i vuitanta del segle XX, en el context de la guerra freda, Amèrica Llatina va viure immersa en la violència per causes socials, polítiques i econòmiques. Al Salvador la situació era especialment greu: a les grans diferències entre rics i pobres s'hi afegia la repressió violenta del govern cap a qualsevol veu dissident.

L'any 1977 el beat Òscar Romero (1917-1980), que havia estat bisbe de dues diòcesis, va ser nomenat arquebisbe de San Salvador. Al capdavant de l'arxidiòcesi el beat va començar a denunciar l'opressió contra els pobres, la creixent desigualtat econòmica i la violència exercida per les autoritats. Aquesta presa de posició explícita va fer que rebés contínues amenaces de mort, però Mons. Òscar Romero va continuar predicant sempre a la llum de l'Evangeli. L'endemà d'haver pronunciat un sermó contundent contra la violència governamental, un sicari el va assassinar mentre celebrava missa, just en el moment de l'ofertori. Declarat màrtir, va ser beatificat l'any passat pel papa Francesc.

Un record sagrat

Que la celebració litúrgica és una acció sagrada és quelcom conegut, especialment per a qui té una formació adequada en la fe. Ens ho va recordar el Concili Vaticà II, i els papes no han deixat d'ensenyar-ho constantment. Així, doncs, en bona lògica, a aquesta identitat correspon una manera de celebrar per part de tots, sacerdots i laics, adient al sentit de la realitat sagrada que significa. També això és una constant en el magisteri de l'Església docent. Dins d'aquesta sacralitat, que és connatural a tota acció litúrgica, cal situar-hi, per començar, el temps. Aquest està fet de records o, més ben dit, d'un gran record, que anomenem «memorial», i que, per l'acció de l'Esperit Sant, es torna en moment propici, de salvació, convertint-nos en contemporanis dels esdeveniments redemptors. Però, preguntem-nos: què recordem quan es reuneix l'Església en oració? La pregunta no té pas una resposta complicada: fem memòria de Jesucrist, mort i ressuscitat, en l'espera de la seva segona vinguda. Ho diu l'assemblea tot just després que els dons han estat consagrats, amb la primera aclamació de les tres possibles: «Anunciem la vostra mort, confessem la vostra resurrec-

ció, esperem el vostre retorn, Senyor Jesús.» Ho va expressar magníficament la Constitució litúrgica del Vaticà II, en afirmar: «La santa Mare Església considera que li pertoca de celebrar amb un record sagrat, en dies determinats dintre del curs de l'any, l'obra salvadora del seu Espòs diví.» Notem la referència a la maternitat espiritual de l'Església, la qual és, alhora, l'esposa del Crist gloriós. Vet aquí, doncs, que tota acció litúrgica és una expressió d'aquest esposori entre ells dos, la fecunditat del qual s'evidencia en tots els batejats. Tanmateix, no ens passi per alt que «l'obra salvadora» és tota del Crist, i que Ell hi associa la seva estimada Esposa (cf. SC 7). Per tant, tota acció litúrgica és record sagrat de l'obra salvadora del Crist. I l'Església en fa me-

«Quan celebrem la litúrgia posem el nostre esguard completament en Ell i en el que Ell ha fet per nosaltres»

mòria cada setmana, el dia anomenat «diumenge», veritable memorial de la Resurrecció del Senyor, que cada any celebra unida a la passió en la màxima solemnitat de la Pasqua. «Commemorant així els misteris de la redempció, obre [la santa Mare Església] als fidels les riqueses del poder i dels mèrits del seu Senyor, fins el punt que les fa en tot temps presents d'alguna manera, perquè s'hi posin en contacte i s'omplin de la gràcia de la salvació» (cf. SC 102). No es pot dir de manera més exacta. Durant l'any litúrgic, en les diverses celebracions, toquem les riqueses i el poder de qui és el nostre cap, Crist mort i ressuscitat, tot fent memòria dels seus actes (misteris) redemptors. Quan celebrem, doncs, la litúrgia, dia rere dia, no ens reivindicuem a nosaltres mateixos davant Déu i dels altres, ni cerquem acontentar la nostra psicologia ferida i delerosa d'emocions religioses, ni ens podem permetre retocar els gestos salvadors del Senyor a la mesura dels nostres criteris o idees, sinó que, oblidant-nos de nosaltres mateixos, posem el nostre esguard completament en Ell i en el que Ell ha fet per nosaltres, a fi que, amb un record sagrat, la nostra vida sigui «tocada» per la gràcia de l'Esperit Sant.

Jaume González Padrós

Director de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona

Visita als joves de la Pastoral Universitària

Nina Pons, Rafael Enrich i Joan Camps

El darrer cap de setmana de febrer Fel Enrich, Nina Pons i Mn. Joan Camps, consiliari del centre catequístic de Sant Miquel, en representació del Secretariat de Joventut de Menorca, vam anar a Barcelona, com venim fent diverses vegades al llarg del curs, a veure els joves universitaris de la nostra diòcesi.

La trobada va començar dissabte 27 al matí, a casa de Maria Dolors Amat, una persona molt coneguda a la nostra illa, ja que juntament amb el seu espòs, van ser els fundadors del Equip de Matrimonis de la Mare de Déu. Ella a casa seva acull mensualment un grup de joves, entre els quals n'hi ha que són de Menorca. Es reuneixen per fer revisió de vida. Nosaltres hi vam assistir. Aquesta vegada la temàtica va ser tota la problemàtica de Síria, situació sobre la qual vam dialogar i cadascú va comentar alguna cosa, fent referència sobretot en com nosaltres podem actuar a la vida.

Vam poder veure i descobrir de quina manera es pot ser cristià amb el simple fet de xerrar sobre una situació de vida social; hem de posar el nostre granet de sorra perquè les coses vagin millor cada dia, al manco intentar-ho. A més de fer aquesta xerrada, ella pre-

para el dinar, boníssim, que fa amb tant d'amor. Quan vam sortir de casa seva, el nostre comentari va ser que ens havia tocat el cor, atès que la seva veu dolça ens va calar i ens va transmetre tanta pau que no sabíem ben bé què ens passava.

Tot seguit, vam anar al Casal Loiola, on havíem quedat amb un altre grup

de joves nostres per assistir a la celebració de l'Eucaristia del casal. Hi vam tenir un cert protagonisme, i és que van voler que una de les nostres joves llegís una lectura. En aquest Casal els qui poden assisteixen setmanalment a les trobades que s'hi fan. Fins i tot, alguns dels nostres joves han participat en un recés de cap de setmana.

En aquest lloc es formen com a bones persones, on la fe, el voluntariat i el compromís estan sempre presents. També se'ls ajuda a descobrir que Jesús està present a la pròpia vida, treballant-ho en tres dimensions: l'experiència personal de la fe, la vivència comunitària i la implicació social. Després vam acabar amb un sopar i una sortida per Barcelona.

L'endemà al matí ens vam trobar amb un altre grup que no havia pogut participar la nit anterior; amb ells vam berenar i compartir experiències.

Al capvespre del diumenge ja era moment de retornar a casa, cansats però molt satisfets de veure que els joves universitaris es desenvolupen dins d'uns ambients que són cristians i que van aprofitant-se a Jesús. Aquest és l'objectiu que nosaltres ens proposàvem quan vam començar aquesta experiència. Pensem que no ens hem d'aturar, ja que és la tasca apostòlica que hem de fer a la nostra vida. Que poder-la dur a terme és el millor regal que ens ha donat Nostre Senyor. Esperem poder-la seguir i si algú sap de més joves que estudiïn a fora i que estiguin interessats a formar part d'algun d'aquests grups, que es posi en contacte amb Mn. Joan Camps (joancamps89@hotmail.com) i serà tot un plaer acollir-lo.

Celebrat el 43è Festival de la Cançó Resposta

Francesc Balcells i Teixidó

El divendres 26 de febrer es va celebrar el 43è Festival de la Cançó Resposta al teatre del Col·legi Maristes de Lleida. Hi van participar més de 150 nois i noies de 5è i 6è del centre, que van interpretar setze peces de creació pròpia. Aquest festival, arrelat a la ciutat, té una llarga trajectòria. Es convoca des del 1973 i són molts els músics de Ponent que han passat pel seu escenari. Les cançons, plenes de valors, enguany s'han creat a partir del lema «Amb tu, la novetat».

S'oferiren dues sessions que van omplir el teatre de gom a gom cada cop. S'hi van recollir 992 euros, que es destinaran íntegrament al projecte Cap Nen Soldat, un projecte dut a terme per l'ONG SED-Lleida, que pretén allunyar de la guerra i reinserir a la societat adolescents de la ciutat de Berberati (República Centreafricana).

Ajuda per a la vida espiritual

Redacció

L'Organització Nacional per a Cecs d'Espanya (ONCE) en el seu Servei Bibliogràfic, on només editen llibres de la literatura universal i *best-sellers* d'arreu del món, ha escollit el llibre *Palabras para el silencio*, del prevere Josep M. Alimbau Argila, llicenciat en Teologia i medalla de plata de l'Institut de Teologia Espiritual de Barcelona. El volum compta amb 20 edicions en castellà i 62.000 exemplars venuts a Espanya. També s'ha editat al Brasil, a Mèxic, al Canadà (traduït al francès i a l'anglès) i a Rússia (traduït al rus). Així mateix, s'ha publicat en català, amb 8 edicions i 20.000 llibres venuts a casa nostra. El CD amb el llibre parlat *Palabras para el silencio* va adreçat als invidents; si es pertany a l'ONCE, es pot adquirir per un euro. El CD té una durada de 6 hores i 17 minuts. Tant el llibre com el CD intenten ser una ajuda per a la nostra vida espiritual, per viure millor i donar-li sentit a tots els moments de la nostra existència.

VEREMUNDO
velón veremundo lo mejor del mundo

Distribuidor exclusivo para España de
veremundo@veremundo.com - www.veremundo.com

FULGOR SERVICE SLABBINCK

Partida Fancaes, s/n. - Apdo. Correos 19 - 46860 ALBAIDA (Valencia) - Tel.: 962 900 971 - Fax: 962 901 362

Assaborir la felicitat

Algú que ha sortit de l'anorèxia deia: «Em passava el dia obsessionada amb el menjar, amb cremar calories... No feia res... Vaig passar el curs sense gaires problemes, sense estudiar massa.» Davant d'aquest testimoni he pensat dues coses: que donar suport als malalts és important i que posar les coses massa fàcils no és positiu. Passar curs ha de suposar estudi i coneixements. Treballar no és un càstig.

Un bon resultat després d'un esforç produeix felicitat. Si pugues una muntanya, l'arribada al cim és una passada, però, si et puguen amb cotxe, pot resultar un viatge enormement avorrit. La facilitat no sempre produeix felicitat potser perquè anul·la la possibilitat de realitzar-se en plenitud.

M. ROSA COLL COLOM
Barcelona

Concert educatiu

Fa pocs dies, el Tribunal Constitucional va decidir no admetre la qüestió d'inconstitucionalitat plantejada pel Tribunal Superior de Justícia d'Andalusia, arran d'una petició després dels recursos de diversos centres docents privats d'educació diferenciada perquè els havien denegat el concert educatiu. Penso que el Tribunal Constitucional ha fet bé, perquè, oi que no vivim en una democràcia?, no som lliures d'escollir quin tipus d'educació volem per als nostres fills? Aleshores, uns tenen dret a ser concertats i

Màrtirs de la indiferència

El papa Francesc va parlar de les quatre Missioneres de la Caritat assassinades recentment al Iemen. Va assegurar que són màrtirs de la indiferència i va deplorar el silenci de la premsa sobre aquesta tragèdia. Sembla que quatre religioses de les Missioneres de la Caritat —la congregació fundada per la beata Mare Teresa de Calcuta— van ser massacrades amb dotze persones més (alguns ancians, el xofer i almenys dos col·laboradors de la comunitat) per presumptes terroristes que van entrar al seu convent d'Aden, quan estaven donant el menjar a ancians i discapacitats. A més, van segrestar el sacerdot salesià mentre resava a la capella del convent. Realment per cometre un acte així cal ser molt salvatge. Són persones que dediquen la vida als altres i no mereixen un assassinat.

CRISTINA CASALS MASSÓ
Esplugues de Llobregat

altres no? Tots paguem els impostos. Què són aquestes diferències?

MERCÈ MARQUÉS AMAT
Terrassa

Suïcidi

M'ha fet reflexionar la lectura del llibre *Semper dolens*, de l'escriptor Ramón Andrés. Sempre he pensat que els suïcides eren uns covards que no sabien enfrontar-se a les adversitats de la vida. Quan va morir el meu marit vaig comprendre que la desesperança i el desànim porten a desitjar la mort perquè ja no es pot suportar més dolor. Però com que tinc la sort de ser catòlica, la meua fe m'ha ajudat a tirar endavant: l'esperança de la vida eterna on m'espera Déu Pare, tot amor i misericòrdia, així com els meus éssers estimats.

PILAR ROCA PORTO
Barcelona

Paritat

Aviat hi haurà en un carrer de València el «primer semàfor paritari», al qual se'n sumaran més. Estracta que la figura del vianant del llum verd i vermell sigui doble: una dona amb faldilla i un home amb pantalons. Cal tenir una mentalitat força retorçada per veure en el símbol unitari, al qual estem acostumats, una discriminació de la dona. Em sembla una cosa intranscendent i que la qüestió no mereix que es gastin temps ni diners a modificar el que ja existeix. Si us plau, si avui dia les dones majoritàriament porten pantalons! O aquesta mesura és una picada d'ullet a les feministes?

LOURDES CAMPS CARMONA
Barcelona

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Em bloquejo...

Vaig llegir la seva resposta sobre la necessitat de confessar els pecats en el sagrament de la Penitència. Ho entenc i hi estic d'acord. Però tinc una dificultat greu. De vegades, en la confessió, em bloquejo, em quedo en blanc sense saber què dir. Nervis, vergonya... Hi ha un confessor que em tranquil·litza i comprèn el que vull dir, però també he trobat sacerdots que em diuen que torni quan estigui més tranquil. Què en pensa?

Miri, la pràctica de la confessió requereix d'un aprenentatge, tant per al penitent com per al confessor. Tots recordem les nostres primeres confessions en la infància, una mica neguitosos i atabalats i també recordem amb afecte bons sacerdots que ens ho posaven fàcil i ens animaven. El normal és poder verbalitzar les dificultats i pecats en un procés que resulta molt saludable. Recordo un cas d'una persona tan tímida que no podia parlar i que em passava els pecats escrits en un paper... Però reconec que hi ha casos en els quals es fa veritablement impossible per les circumstàncies personals del penitent. En aquests casos no és que no es vulgui confessar els pecats sinó que, simplement, no es pot. Per una psicologia específica, per una vergonya invencible. Crec que el sacerdot amb qui es confessa habitualment actua amb un gran tacte pastoral. En els altres casos que em comenta, el més probable és que el penitent no torni en una altra ocasió «més tranquil», sinó que no torni mai...

El papa Francesc, quan es va adreçar als missioners de la misericòrdia, i, en ells a tots els confessors, els va dir això: «Quan entrem al confessionari, recordem sempre que és Crist qui acull, és Crist qui escolta, és Crist qui perdona, és Crist qui dóna pau. Nosaltres som els seus ministres i sempre necessitem ser perdonats per Ell primer. Per tant, sigui quin sigui el pecat que es confessi —o que la persona no gosi dir però n'hi ha prou si ho dóna a entendre— cada missioner està cridat a recordar la pròpia existència de pecador i a oferir-se humilment com a "canal" de la misericòrdia de Déu.» En el mateix discurs, va insistir: «Recomano entendre no només el llenguatge de la paraula, sinó també el dels gestos. Si algú es confessa és perquè sent que hi ha alguna cosa que hauria de treure's, però que potser no aconsegueix dir-ho, però tu comprens... no gosa dir-ho, té por a dir-ho i després no pot fer-ho. Però si no pot dir-ho, ningú no està obligat a allò impossible. I el Senyor entén aquestes coses, el llenguatge dels gestos. Vosaltres rebeu tothom amb el llenguatge amb el qual puguin parlar.»

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

Podeu enviar les cartes a: redaccio@catalunyacristiana.cat

Amb bon humor

**Energia per al progrés.
Energia per al futur.**

El món està en canvi constant. A Endesa, creiem que la innovació és la millor manera d'afrontar els reptes que vindran. Per això, utilitzem tota la nostra energia per oferir-te solucions intel·ligents. Solucions que fan la teva vida més fàcil. Creiem en l'energia d'aquest país.

UNIVERSO
MUJER
BALONCESTO

endesa.com

endesa

Ajudar el proïsme més necessitat

Nova edició de la guia «On menjar, dormir, rentar-se» de la Comunitat de Sant'Egidio

Miquel Àngel Codina
Barcelona

La Comunitat de Sant'Egidio va presentar el dimarts 1 de març, a la capella de Sant Llàtzer, la nova edició de la guia *On menjar, dormir, rentar-se*. Aquesta n'és la dotzena i, com cada any, vol servir de «brúixola a les persones que viuen al carrer perquè puguin disposar d'adreces útils per moure's per la ciutat», va afirmar Jaume Castro, responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona. Aquesta guia s'elabora gràcies a l'experiència i a la tasca solidària dels membres de la Comunitat de Sant'Egidio que treballen amb els sense sostre de la Ciutat Comtal amb la col·laboració d'un centenar de voluntaris.

Se n'han imprès 2.500 exemplars que seran distribuïts gratuïtament a persones necessitades i a associacions i serveis públics que s'ocupen dels sense sostre. La guia consta de 224 pàgines, 12 seccions i més de 550 adreces. Així mateix, inclou informació sobre empadronament, assistència sanitària, formació professional, pensions i prestacions, etc. Dels 96 centres d'acollida i orientació, 62 són parròquies.

Segons dades de l'últim informe de la Xarxa d'Atenció a Persones Sense Llar, a l'any 2015 hi havia a Barcelona 2.799 persones sense llar. La majoria són homes (90%), un 30% tenen la nacionalitat espanyola i un 28% provenen de països no comunitaris. «Són moltes i diverses les circumstàncies que fan que una persona visqui al carrer, però potser la soledat és la "mare" de totes les pobreses. Cal assenyalar que darrere de les estadístiques, hi ha persones amb nom i cognom», va comentar Jaume Castro.

El responsable de la Comunitat de Sant'Egidio a Barcelona va posar en relleu que «la presentació de la guia, que alguns anomenen "guia Michelin dels pobres", ens dóna l'oportunitat d'efectuar una radiografia de la solidaritat a la ciutat de Barcelona. No tan sols les institucions tenen la responsabilitat de posar mesures davant d'aquesta problemàtica, sinó també tota la ciutadania. Cal donar un cop de mà al proïsme més necessitat. Hem de fer una crida contra la indiferència i fer més humana la ciutat. I és que tothom pot sortir del carrer».

El rostre de la pobresa

«La història de moltes amistats amb els pobres pels carrers de la nostra ciutat —va explicar Raquel Sancho, coordinadora del Servei d'Amics del Carrer de la Comunitat de Sant'Egidio— comença per aturar-se per intercanviar unes breus paraules en una vorera, un petit ajut, un entrepà, una sopa calenta... I d'aquí sorgeixen itineraris sorprenents que poden fer que persones colpejades per la duresa de la vida tornin a trobar, a través de l'amistat, un futur millor. Són històries de "resurrecció" que han tret del carrer nombroses persones.»

Un dels serveis que ofereix la Comunitat és el sopar itinerant. Cada setmana, els voluntaris es distribueixen en petits grups per anar a trobar els sense sostre

S'està al carrer per obligació, no per elecció. És una vida molt dura, on els sense sostre pateixen gana, fred, agressions de tota mena...

als diversos llocs (estacions, caixers automàtics...) on s'arreceren per passar-hi la nit. L'ajuda consisteix bàsicament en menjar calent, begudes calentes i flassades. Al llarg de l'any passat es van repartir un total de 13.250 sopars i 500 mantes i sacs.

«S'està al carrer per obligació, no per elecció. És una vida molt dura, on els sense sostre pateixen gana, fred, agressions de tota mena... L'esperança de vida d'aquestes persones és trenta anys inferior en relació amb els qui viuen en una llar. A la Comunitat de Sant'Egidio troben la família que no tenen», revela Raquel Sancho. I va afegir: «Els motius que provoquen aquesta crítica situació (desnonaments, pèrdua de feina, malalties, problemes familiars...) ens poden afectar a tots.»

Per la seva banda, David Coromina, coordinador del centre d'acollida Casa de Sant Llàtzer de la Comunitat de Sant'Egidio, va recordar que «nosaltres proporcionem la primera acollida, que és fonamental. Els escoltem, els orientem i els reconfortem. Intentem respondre a les necessitats bàsiques dels sense sostre i retornar-los la dignitat. Cada setmana atenem unes cent persones que viuen al carrer».

De les 3.000 persones beneficiades el 2015, un 40% són espanyols i un 11% refugiats sirians; un 15% són més grans de 65 anys i un 70% són dones. De l'amistat amb estrangers de països i religions diversos, ha nascut el moviment Gent de Pau, que realitza iniciatives de suport, diàleg i integració a la ciutat entre estrangers, «ens agrada definir-los com a "nous europeus"», indica Coromina, i autòctons. També s'organitzen trobades sobre temàtiques de solidaritat, racisme, drets civils i humans..., festes i moments de pregària.

La seva empresa de neteja s'adapta a les necessitats de la seva escola?

Més de 30 escoles ja confien en nosaltres

Perquè ens adaptem a les seves necessitats, compartim els seus valors i som especialistes en la neteja d'escoles. Truqui'ns al 902 010 977 i comprovï-ho.

la Auditoria GRATUÏTA

Li direm com optimitzar la despesa en neteja de la seva escola, sense renunciar a res.

Netejant,
posem tots els sentits

Treballem per a la: **SAGRADA FAMÍLIA**

Carrer Can Pi, 17 3r (Abans Carretera antiga del Prat)
08908 l'Hospitalet de Llobregat (BARCELONA)

Diumenge de Rams, la força de la tradició

Joan Pallarès-
Personat

Malgrat la laïcitat dels temps actuals i la multiculturalitat, si alguna manifestació religiosa, incorporada a la memòria tradicional i popular de les nostres terres, s'ha conservat de manera gairebé íntegra ha estat el Diumenge de Rams, un dia —tot i que per a molts sigui l'únic— en què persones poc o gens practicants participen en una cerimònia religiosa.

Si per als creients sempre ha estat una festa important, en els darrers anys, en els temps actuals, tenim un nou motiu de joia, que és la de compartir la nostra parròquia, encara que sigui una estona, amb veïns a qui habitualment no trobem.

El Diumenge de Rams de la Passió del Senyor, el sisè diumenge de la Quaresma, forma, amb el divendres anterior, Divendres de Passió, o dels Dolors, i el dissabte, Dissabte de Rams, un tridu festiu, de vigília i preparació, amb fires i mercats, com el de Vic o el de Tordera.

Diumenge de Rams, inici de la Setmana Santa, pot escaure entre el 14 de març i el 18 d'abril i sempre amb la lluna en quart creixent. Diumenge de Rams és viscut plenament als països arreladament catòlics, com Itàlia, Polònia, Croàcia, Lituània, Geòrgia... i dins de la nostra península té celebracions molt significatives.

A Catalunya, com arreu, la benedicció dels Rams, prèvia a l'eucaristia del diumenge, celebra l'entrada triomfal de Jesús a Jerusalem a dalt d'un ase, com expliquen els quatre evangelis, esdevinguda el diumenge anterior al seu martiri i mort. D'aquí que les processons celebrades solen anomenar-se *la Burreta*, com la de Barcelona, o *la Somereta*, a Lleida, i algunes d'aquestes processons, d'origen modern, ja s'han fet tradicionals,

A Catalunya, com arreu, la benedicció dels Rams celebra l'entrada triomfal de Jesús a Jerusalem

prou amb una branca de llozer, a vegades d'olivera o també de romaní, entre la gent menuda, la competència de la palma o del palmó, branca de palmera treballada més o menys artísticament, va propiciar que algunes fires prenguessin volada. També en molts llocs l'ornament de la fulla de palmera, o la branca de llozer, amb galetes, amb llaminadures en forma de rosari o amb grans llaços

és habitual, uns llaços que avui solen ser exclusivament quadribarrats o blaugranes.

L'altre aspecte en què la tradició esdevindria consumisme és la vestimenta, i és que la benedicció s'acaba convertint en una desfilada de models, «Per Diumenge de Rams, qui no estrena, no té mans», no només entre la gent menuda, sinó també entre els grans. Les ànsies d'estrenar per Rams s'han tornat universals.

Les palmes i palmons tenen un aspecte engroguit, que s'obté d'assecar la fulla de la palmera, privant-la de llum perquè quedi amb aquest aspecte. Solen procedir d'Elx i els seus voltants, on hi ha una llarga tradició de producció i decoració.

Encara avui, a més de la competència sobre el palmó més alt, hi ha el d'aixafar-ne la base picant-la constantment al terra. La gatzara en el moment de la benedicció, agitant les branques enlaire, ha estat, fins fa poc, un dels escassos moments en què la litúrgia permetia uns instants d'efusió. Potser aquest, amb la participació massiva dels infants, ha estat la clau de la pervivència tradicional, tot i que avui algunes famílies, acabada la benedicció, no participen en el seguici d'entrada al temple i s'excusen dient que ho fan pels nens, que no aguantarien quiets durant la missa... Ho diuen així i malauradament ni tan sols ho intenten.

Però l'essència de la diada emana dels quatre evangelis. Sant Lluc ens parla d'un ruc i ens diu que el poble hi estenia mantells i feia grans crits de joia; sant Marc fa referència al ruc, als mantells i al ramatge que collien dels camps i dels crits de lloança; sant Mateu especifica que eren branques d'arbre; sant Joan és l'únic que, tot plegat, esmenta concretament les palmes.

com la que s'organitza al barri de Sants de Barcelona, a la parròquia de Sant Joan Maria Vianney, on des del 1961 —tot plegat fa 55 anys— celebren la benedicció de Rams amb la participació d'uns figurants que fan dels dotze apòstols.

Vessant més consumista

La part profana de la festa potser és la que s'ha tornat més consumista, però que també ha contribuït a mantenir viva la tradició de la benedicció del ram o de la palma. Amb variacions locals, la padrina solia comprar el palmó al fillol i la palma a la fillola, mentre que al padrí li tocava pagar la mona de Pasqua, el diumenge vinent, encara que en algunes comarques llamineres, la padrina, a més del palmó, també paga el tortell de les postres.

Si entre la gent adulta n'hi havia

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

«El cardenal Joan Margarit va ser un dels principals humanistes catalans»

El periodista Sergi Rodríguez ha localitzat a Roma el sepulcre d'aquest il·lustre personatge

Miquel Àngel Codina

Sergi Rodríguez, doctor en Filosofia per la Universitat Ramon Llull de Barcelona i llicenciat en Ciències de Comunicació per la Universitat Autònoma de Barcelona, és director de l'Institut Cervantes a Roma i consultor de la Comissió Europea en matèria d'educació i cultura. Abans havia estat delegat de Mitjans de comunicació de l'arquebisbat de Barcelona, càrrec que compaginava amb la docència a la Universitat Abat Oliba. Durant els darrers anys va ser cap de comunicació dels Salesians a Catalunya, Balears, Aragó i Andorra. És autor de diversos llibres i n'està conclouent un de nou sobre el Jubileu.

Qui fou Joan Margarit i Pau?

El cardenal Joan Margarit va ser un prelat català de finals de l'edat mitjana i inicis del Renaixement. Era el quart dels cinc fills d'una família de l'estament militar de Girona, originària de Sant Gregori. Va tenir una formació humanística a Bolonya, en les primeres albors del Renaixement, on finalment es va doctorar en Dret Civil i Canònic el 1443. Va simultaniejar després diversos serveis eclesials (canonge i bisbe d'Elna i de Girona), i com a tal va participar a Corts, amb una intensa missió diplomàtica, que el va portar a ser ambaixador d'Alfons el Magnànim a França, de Joan II al congrés de Màntua i de Ferran II d'Aragó a Venècia, per acabar sent nunci de Pius II a la Corona d'Aragó i finalment conseller de Joan II. La seva tasca de conciliació entre els Estats pontificis i el regne de Nàpols va ser recompensada amb el nomenament com a cardenal, amb els títols de San Vitale i Santa Balbina. Però, per sobre de tot, va ser un dels principals humanistes catalans.

És veritat que podia haver estat elegit Papa el 1484?

El que passa a cada conclave queda dins dels murs de la sala, per la qual cosa tot són especulacions més o menys fonamentades. Aquell no va tenir lloc a la Capella Sixtina sinó a la Paulina, en ple *ferragosto* romà. I va reflectir les lluites de poder entre les famílies romanes, les napolitanes i les llombardes i venecianes, amb un aspirant valencià: Roderic de Borja (el futur Alexandre VI). Veient que no tenia encara prou suports, va voler enfortir la candidatura de Margarit, que era ja gran (63 anys) i, per tant, seria un pontificat de transició. Però Della Rovere (el futur Juli II), per neutralitzar Borja, va enfortir la candidatura de Giovanni Battista Cybo (52 anys), que finalment va ser elegit com a Innocenci VIII. Però la seva tasca com a diplomàtic i humanista conferia a Margarit un prestigi extraordinari.

Creu que cal reivindicar la seva figura?

L'humanisme és un fenomen cultural però també religiós. Passa per

El cardenal Joan Margarit va ser un prestigiós diplomàtic i humanista.

Margarit és autor de dues obres excepcionals: «Corona regum» i «Paralipomenon Hispaniae»

ser traslladades de la capella major a la sala accessòria en aquella reforma, iniciada el 1502 i conclouida el 1844, segurament el 1627. En aquella època a Roma, immersa de ple en el barroc i amb la Corona d'Aragó ja desapareguda, la memòria del cardenal Margarit s'havia perdut. De fet, en la visita que Mellini fa a la basílica (1655), tot fent una relació de totes les tombes a les diferents capelles, la de Margarit ja no apareix. Però caldria fer una recerca encara més àmplia a l'Arxiu Secret Vaticà, especialment els llibres de *Registra vaticana* i *Registra lateranensis*.

Caldrà obrir la tomba per verificar la troballa?

Sens dubte. Hi ha bons indicis sòlids per afirmar que la tomba trobada correspon al cardenal Margarit. Fan pensar-ho el material constructiu (una tomba senzilla, feta de pedra, no de marbre, pel fet de ser provisional) i l'estil artístic (del primer Renaixement, fins i tot en la representació del personatge), així com les margarides de les armes familiars sobre els ornaments pontificals (és del tot inusual trobar margarides en els paraments sacres). Paral·lelament la tomba és una de les que van ser traslladades del cor de la basílica i l'única d'elles que resta per atribuir. Encara més, si resseguim les modificacions de la mateixa capella de la Mare de Déu de la basílica veurem que les dates coincideixen. La meua hipòtesi és que es va traslladar la tomba, no les restes.

Algun dia les despulles es podrien traslladar a la catedral de la seva Girona natal, tal com era el seu desig?

La veritat és que no ho sé. Sé que a Girona alguns han començat a considerar aquesta possibilitat. De fet, a la catedral ja hi ha enterrat el seu oncle, Bernat de Pau. Hi ha alguns costos, evidentment. Crec que no forma part de la tasca de l'estudiós valorar aquestes qüestions, que en el meu entendre correspondria a la família i, com que sembla que no en queda, a l'Església. Però crec que respectar la seva decisió, formalitzada en un testament, seria la primera i més elemental forma d'homenatge.

posar la persona al centre i com a mesura. Aquesta perspectiva humana, des d'una dimensió social, es troba en l'eix del pontificat del papa Francesc. En el cas del cardenal Margarit, la seva formació italianitzant va donar dues obres excepcionals, que van restar desconegudes fins gairebé mig segle després de la seva mort. El *Corona regum* és un compendi del bon govern, que analitza les virtuts del bon governant com si es tractés de les diferents joies d'una corona. L'honestat, l'escolta, el pactisme i la coherència en són algunes. I del llibre se'n desprèn una recerca del bé comú sota la forma de raó d'estat. El *Paralipomenon Hispaniae* aborda la fonamentació històrica d'Espanya, a la qual atribueix un origen més llatí que got. També se'n desprèn una concepció harmonitzadora, a la qual atribueix futur.

Des de feia cinc segles s'ignorava on havia estat enterrat. Recentment ha localitzat el seu sepulcre a la basílica romana de Santa Maria del Popolo. Ha estat molt complexa la recerca?

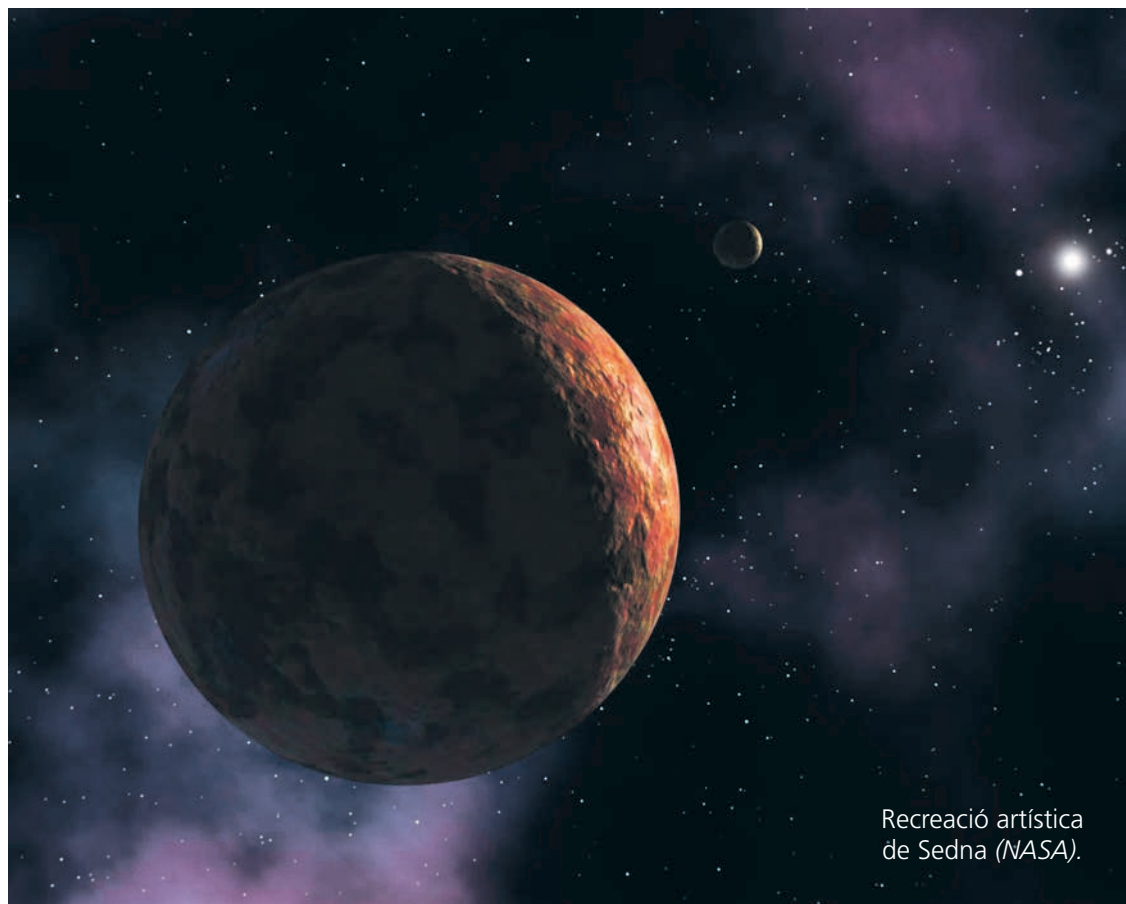
Va ser clau l'accés al manuscrit del cerimonier pontifici de l'època, Johann Burckhardt, que va fer la crònica de l'enterrament i del funeral. Es conserva a l'Arxiu Secret Vaticà. En un moment determinat, afirma que el cardenal va ser enterrat a la capella de la Mare de Déu. Ha calgut revisar els llibres de fàbrica de la basílica i les cròniques de la comunitat dels Agustins, que antigament tenien un monestir annex a la basílica. Allà vaig esbrinar que la capella va ser reformada per Bramante. Sens dubte, les restes van

Actualitats científiques

Hi ha un novè planeta al nostre sistema solar?

Els lectors habituals d'aquesta pàgina segur que ja saben de què va, perquè la notícia ha sortit fins i tot als diaris. Després d'haver-se acordat per part dels astrònoms que Plutó no havia de considerar-se pròpiament un planeta per ser massa petit i que calia considerar-lo com un asteroide més del conjunt de més de 50 cossos astrals que hi ha en l'anomenat Cinturó de Kuiper, resulta que ara se'ns diu que hi ha d'haver molt més enllà de Plutó un autèntic planeta. El descobriment dels asteroides de l'anomenat Cinturó de Kuiper va fer canviar un xic la visió del nostre sistema solar; es tracta d'un conjunt d'astres petits que, com els que hi ha entre Mart i Júpiter (Ceres, Vesta...), no arriben a la talla que s'exigeix per als autèntics «planetes», si bé tots giren al voltant del Sol. I de l'estudi d'aquests astres de Kuiper s'ha deduït l'existència d'un altre cos celeste que sí que arriba a la mida planetària.

Aquest nou planeta seria el que fa nou del nostre sistema, i no pas Plutó com es deia abans. No és que s'hagi vist telescòpicament. Fins ara és només el resultat d'uns càlculs (com recordareu que també Neptú va ser descobert per càlcul abans de ser vist telescòpicament). Càlculs fets a partir dels efectes gravitacionals que exerceix sobre sis dels asteroides del cinturó kuiperià. El descobridor del fet ha estat Michael Brown (el mateix que el 2006 va «matar» Plutó com a plane-

Recreació artística de Sedna (NASA).

ta), del Caltech de Pasadena, amb la col·laboració de Constantin Batygin. D'aquests 6 cossos, un és l'asteroide Sedna, descobert el 2003. La cosa va començar el 2014 quan Chad Trujillo i Scott Shepherd van publicar un article referent a 13 dels objectes del Cinturó de Kuiper, que manifestaven ano-

malies en la seva òrbita. Això mogué Brown a investigar el fenomen i arribà a la conclusió que sis d'aquell tretze seguien unes òrbites que apuntaven en la mateixa direcció amb una inclinació molt igual. Que això passi per pura casualitat té només una probabilitat de 0,007%, diu Brown, i l'explica-

descriure la seva òrbita completa.

El podem veure telescòpicament? No és impossible, però sí molt difícil. Gairebé opac, perquè és poquíssima la llum que rep del Sol i en una regió amb abundància d'estrelles, no es veu si s'aconseguirà. Si és així ja ens ho faran saber.

ció més segura és que hi ha una gran massa que ho provoca.

Com seria (o és) aquest objecte causant del fenomen? Els càlculs donen que ha de tenir una massa com deu vegades la de la Terra, o sigui una grandària superior a Neptú, per tant, es mereix el nom de planeta. I a una distància del Sol de 200 vegades la que hi té la Terra (distància que podria arribar fins a 900 vegades si té, com sembla, una òrbita força el·líptica). Recordant que el Cinturó de Kuiper comença cap a 5.000 milions de quilòmetres del Sol, aquest astre hi estaria a 1.500 milions més lluny. A aquesta distància trigaria 1.500 anys a

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Gent de casa

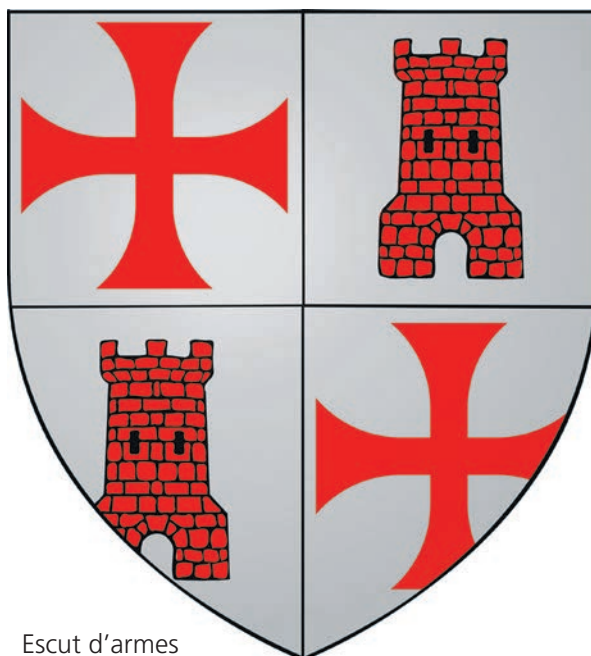
El cavaller Arnau de Torroja

Meitat monjo, meitat soldat. Els ordes militars de cavalleria definien així els seus soldats monjos. Un d'aquests va ser Arnau de Torroja. Va néixer a Solsona el 1122, fill d'una nissaga noble; el seu germà va ser el bisbe Guillem de Torroja.

De ben jove, Arnau de Torroja participà com a cavaller del comte Ramon Berenguer IV a la conquesta de Tortosa, el 1148, i també a la de Lleida, el 1149.

Potser la vida d'Arnau hauria quedat una mica fosca i desconeguda malgrat les gestes i bregues contra els sarraïns al llarg de tota la seva vida, si no fos perquè assolí els màxims càrrecs dins de l'Orde del Temple, al qual va dedicar la vida. Ja passada la cinquantena i sent un veterà disciplinat i acostumat en lluites, quan arribà a gran mestre templer d'Aragó i Provença, a finals del 1180 fou escollit gran mestre general de l'Orde del Temple per substituir Eudes de Saint-Amand, mort en captivitat a Damasc.

La pugna ferotge entre templers i hospitalers repunta amunt més alt durant el mandat d'Ar-

Escut d'armes d'Arnau de Torroja.

Joan Pallarès-
Personat
Historiador
jpallarespersonat@gmail.com

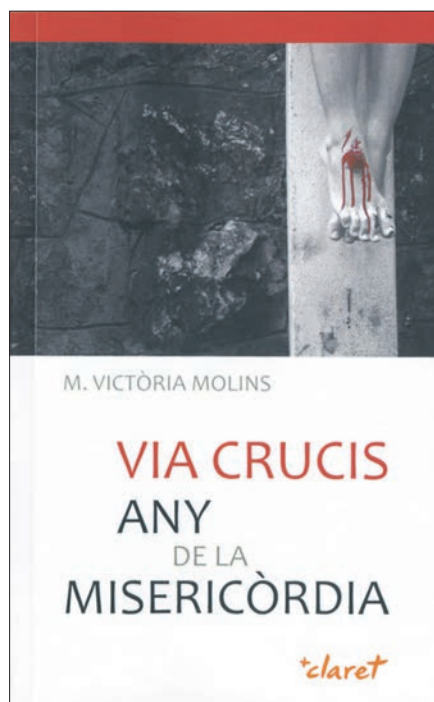

nau de Torroja, fins al punt que es va haver de recórrer a la mediació i arbitratge del papa Luci III i del rei Balduí IV.

El 1184, Reinald de Chatillon i cavallers templers i hospitalers van fer un seguit d'atacs contra territori àrab, i Arnau de Torroja hagué de negociar una treva amb Saladí, que volia venjar els estralls patits per les incursions cristianes. Obtinguda la treva, amb el gran mestre dels hospitalers viatjà a Europa, on pretenien entrevistar-se amb reis i el Papa per tal d'organitzar una nova croada en considerar la fragilitat fronterera i les ànsies expansionistes.

En arribar a Verona, va emmalaltir i moria al cap de pocs dies, el 30 de setembre del 1184. La provocació de Châtillon contra les caravanes que circulaven per la Transjordània acabaria el 1187 amb la conquesta de Jerusalem per Saladí.

M. VICTÒRIA MOLINS
Via Crucis. Any de la Misericòrdia
Claret, 2016, 42 pàg.

El Via Crucis no és solament una devoció popular, en un recorregut simbòlic per les catorze estacions, sinó una meditació pausada i profunda d'aquells passos que els evangelistes ens narren en diferents moments de la seva ignominiosa mort. Però teològicament encara hi ha més: hi ha l'amor immens de Déu Pare que lliura el seu Fill estimat per la redempció de la humanitat.

MERITXELL PUYANÉ i ARANTXA SABANÉS
En la vida i en la mort Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2016, 104 pàg.

Quan en una família on hi ha infants irromp la mort d'un familiar, com li expliquem el que ha passat? Poden arribar a entendre què és la mort? Necessitaran una ajuda especial? Els més petits fan el procés de dol? És bo que ens vegin plorar? Interrogants que les autores intenten d'aclarir al llarg de la lectura d'aquest llibre per tal de tractar la mort d'una manera planera, serena i sincera.

JOSEP ROCA TRESCENTS
La Terra i els humans d'aquí mig segle
Voliana, 2015, 232 pàg.

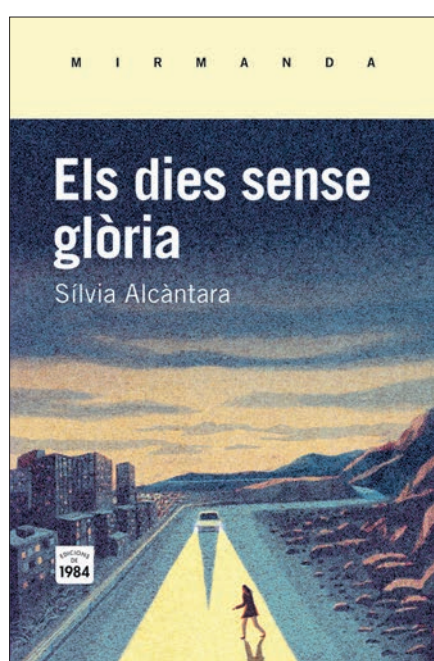
No hi ha cap aventura humana comparable a un salt de mig segle endavant, per aterrar en el món que viuran els més joves. És la història del futur que el professor Roca desgrana en aquest volum. El canvi climàtic i un planeta molt més poblat transformaran profundament les condicions de vida i els ecosistemes. La nova era tecnològica serà espectacular en tots els dominis.

CARLES CORTINA i RIU
El ceremonial de la Patum
Llibres de l'Índex, 2015, 168 pàg.

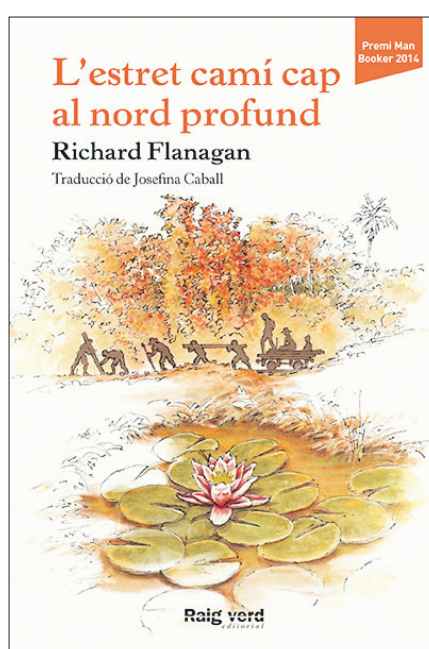
La Patum és una festa tradicional que se celebra a la ciutat de Berga durant la festivitat de Corpus. Aquesta festa, que té com a essència la lluita entre moros i cristians, consisteix en diferents representacions al carrer. N'és característica la presència del foc i la pirotècnia. En aquest llibre s'explica l'origen de la Patum, que el 2005 va ser declarada Patrimoni de la Humanitat per la Unesco.

SÍLVIA ALCÀNTARA
Els dies sense glòria
Edicions de 1984, 2016, 382 pàg.

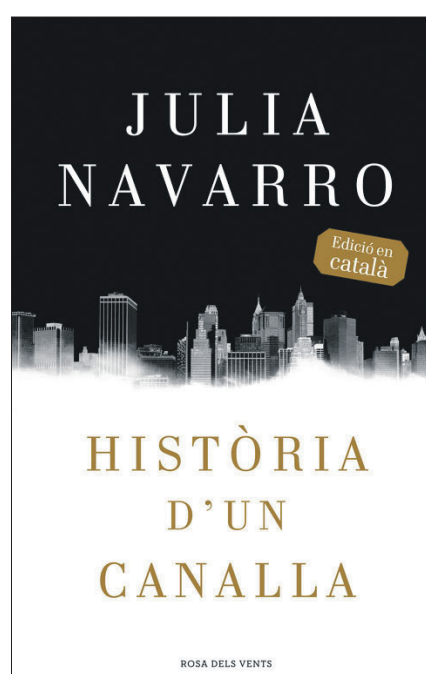
Aquesta novel·la de l'escriptora Sílvia Alcàntara narra la història de tota una generació representada per la Glòria, una generació a la qual el progrés ha anat cremant la terra a cada passa empenyent-la del camp a la ciutat, del poble al bloc de pisos. Una generació que es va veure tenallada primer per les necessitats dels pares i després per les dels fills, sense haver conegut cap treva.

RICHARD FLANAGAN
L'estret camí cap al nord profund
Raig Verd, 2016, 486 pàg.

Dorrigo Evans recorda les seves vivències com a presoner dels japonesos en la construcció del Ferrocarril de la Mort durant la Segona Guerra Mundial. Una tasca que europeus i americans havien definit com a impossible i que el Japó volia aconseguir per guanyar la guerra i controlar tot Àsia. En aquesta novel·la l'horror, la bondat i el valor creuen les vides dels protagonistes.

JULIA NAVARRO
Història d'un canalla
Rosa dels Vents, 2016, 876 pàg.

Thomas Spencer sap com aconseguir tot el que vol. Una salut delicada és el preu que ha de pagar pel seu estil de vida, però a ell, tant li fa. No pot evitar preguntar-se com hauria estat la seva vida si hagués fet allò que conscientment va escollir no fer. Julia Navarro dissectiona l'ambició, la cobdícia i l'egoisme de l'ésser humà en la que sens dubte és la seva novel·la més psicològica.

LOURDES CAMPUZANO i DAVID NAVARRO
Explorem Barcelona!
Mediterrània, 2015, 96 pàg.

Et proposem descobrir i explorar Barcelona com no ho has fet mai, amb un munt de rutes, activitats i jocs per fer en família. A més, descobriràs la seva història i els períodes més importants que han fet que la ciutat tingui una fesomia pròpia i única (la Barcelona romana, gòtica o modernista) amb propostes per veure i viure la ciutat com uns autèntics exploradors.

Crítica literària

Un manual és una brúixola

En el panorama dels llibres actuals n'hi ha una mena que s'han fet un lloc en els primers rengles de preferència, es tracta de llibres en format de manuals que s'ofereixen als lectors amb una clara orientació de consell pràctic, elaborat des de la realitat i amb una anàlisi àmplia. El llenguatge utilitzat en aquests llibres és directe, com aquell amic que comenta l'experiència viscuda i la comparteix. No són textos llargs, són escrits amb un estil clar i precís.

En el conjunt de manuals d'autoajuda o autoestima, aquest mes de gener, s'ha publicat *Manual cristià d'autoestima*, de Bernabé Dalmau, monjo de Montserrat, director de la revista *Documents d'Església* i autor de nombroses obres de divulgació sobre el món actual i les necessitats espirituals que s'hi plantegen.

Cal reconèixer que és la primera vegada que Bernabé Dalmau publica un manual que, amb un text de cent pàgines, com és habitual en aquest format de llibres, tracta de la panoràmica que en aquest cas s'ofereix a fer reflexionar sobre l'orientació general d'una persona en el marc de la seva trajectòria vital.

BERNABÉ DALMAU

Manual cristià d'autoestima

Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2016, 104 pàg.

Aquest manual està redactat amb un llenguatge precís, en el qual cada paraula està mesurada. Convé, doncs, fer-ne la lectura de cada punt dedicant-hi una reflexió. Un manual no és una novel·la, és submergir-se en una realitat per establir un diàleg entre allò que pensem i el que ens diu el llibre.

Aquest *Manual cristià d'autoestima* descriu catorze punts. El primer adverteix sobre «Què diu i què no diu aquest llibre» i avisa que «el treball no s'acaba amb una lectura completa. Ni tampoc amb consultes sovintejades. Cal una acció per part del lector». Amb això Bernabé Dalmau assenyala que els raonaments s'han d'inscriure en la vida real i contribuir a fer de ferment.

El llibre es va descabdellant i el lector fàcilment s'adonarà que el text té tres parts. La primera analitza com assumim la pròpia biografia, els desequilibris per excés o per defecte,

si és bo tenir un ideal i com passar de l'ideal al compromís.

La segona part d'aquesta divisió que es pot fer el lector tracta de l'administració de les pròpies energies en les diferents etapes de la vida i, finalment, la tercera part tracta de la pedagogia que fan les paràboles, l'interès especial de «la reina de les paràboles», la del fill pròdig i tanca el text el que és la projecció de la persona «de l'autoestima a l'estima dels altres».

En la lectura d'un llibre establím sovint una relació, una comunicació i, fins i tot, creem una amistat entre lector i autor. En el cas d'un manual com aquest és pràcticament una condició indispensable, perquè digerir-ne el contingut es fa al llarg de dies i ens acaba acompanyant, sense pressa, en la vida quotidiana. Un Manual no és una guia, és una companyia, és una brúixola.

Joaquim Ferrer

Historiador i president de la Lliga Espiritual de la Mare de Déu de Montserrat

Crítica teatral

Entre l'eufòria del desig i la frustració de la realitat

«**INFÀMIA**», de Pere Riera.
INTÈRPRETS: Jordi Boixaderas, Francesc Ferrer, Anna Moliner i Emma Vilarasau.
DIRECCIÓ: Pere Riera.
 La Villarroel, Barcelona.
 Fins al 10 d'abril.

Diuen que l'obra *Infàmia* neix d'un encàrrec fet al dramaturg Pere Riera (Canet de Mar, 1974). Benvinguts siguin els encàrrecs com aquest. *Infàmia* és un dels millors textos de la literatura dramàtica catalana dels últims temps. De moment, arrenca en clau local. Però s'intueix que és absolutament exportable pel seu contingut de fons universal.

El quartet d'Emma Vilarasau, Anna Moliner, Jordi Boixaderas i Francesc Ferrer té l'oportunitat de fer una de les interpretacions d'aquelles que els actors i les actrius agraeixen més: el constant canvi de papers en un joc de teatre dins el teatre, una estructura que Pere Riera ha estilitzat al màxim de tal manera que els espectadors s'hi senten arrossegats des del primer moment sense que trontolli per res el seguiment de la trama. I és que, malgrat el joc teatral, l'obra s'endinsa en quatre històries personals que es

© David Ruano

Emma Vilarasau, Jordi Boixaderas, Francesc Ferrer i Anna Moliner, els quatre protagonistes de l'obra «Infàmia».

mouen entre l'eufòria del desig i la frustració de la realitat.

Diguem només que, dins d'aquesta *Infàmia*, s'hi assagen uns passatges de l'obra *Hamlet*, de Shakespeare. El personatge de la Sara (Anna Moliner) s'ha de presentar a unes proves de càsting i per això rep unes classes d'Eva Dolç (Emma Vilarasau), una actriu reconeguda de l'escena catalana que ha decidit retirar-se. Per acompanyar les classes de la Sara, hi ha l'Aleix (Francesc Ferrer), un actor amb un os a l'esquena, format en sèries de televisió, que fa sortir de mare les directrius d'Eva Dolç.

I per reblar el clau apareix el Toni (Jordi Boixaderas) un actor empenedor, vell amic de l'Eva Dolç, sempre amb un projecte sota el braç, decidit a burxar en la renúncia escènica de l'Eva.

Suposo que amb aquestes quatre mímiques pinzellades de sinopsi, els lectors ja s'hauran adonat que, a *Infàmia*, el teatre queda esmicolat del dret i del revés. Ho fa a cops d'ironia, amb brots d'humor, amb esgarrinxades gremials i amb una bona dosi d'escepticisme professional. D'aquí ve el seu caràcter universal, fins al punt que, al llarg de la representació, un ha de fer esforços per recordar que veu una obra d'au-

toria catalana de l'última fornada i no un *best-seller* internacional d'un autor acabat de descobrir.

Al marge de les qualitats textuais, hi ha també, esclar, la rematada de la interpretació. Emma Vilarasau fa un salt extraordinari amb aquesta Eva Dolç, com si s'oblidés de tot el que ha fet fins ara com a actriu i resorgís embolcallada d'una aura fresca, renovada, plena de maduresa, pròpia de les grans actrius.

Anna Moliner hi explota algunes de les seves millors virtuts escèniques i camaleòniques, fugint de la seva Sara i posant-se en la pell d'Ofèlia i fugint d'Ofèlia i tornat a la seva Sara, sense que el pas de la frontera entre l'una i l'altra s'esquerdi.

Jordi Boixaderas es revesteix d'actor dins de la pell de l'actor de ficció, sense cap afectació que dilueixi aquest transvasament, i aporta al quartet un Toni que ve de lluny als escenaris i que es mira, amb veterania, tant l'ofici d'actor com la renúncia de l'Eva.

I Francesc Ferrer tanca la quadratura del cercle amb el seu Aleix, rebentant volgudament el Shakespeare i fonent el drama de Hamlet amb el seu drama personal, sense que d'això tampoc no se'n pugui desvelar aquí res més. *Infàmia* és una obra teatral perquè els espectadors es deixin seduir i es disposin a descobrir.

Andreu Sotorra

Escriptor i periodista
andrewsotorra@gmail.com

Des del carrer

José Luis Fonseca, provincial de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu

«Tenim una missió important en la dignificació de les persones»

Joan Ortiz / Carme Munté

José Luis Fonseca, superior de la província d'Aragó-Sant Rafael de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu, va ser el 7 de març passat a Barcelona. El motiu de la visita era la inauguració dels nous locals de dos dels projectes de l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu: la Fundació d'Atenció a la Dependència i l'Obra Social. Tots dos projectes tenen la seu en el mateix edifici de Ràdio Estel i Catalunya Cristiana, al barri de Sants de Barcelona.

El 8 de març passat es va celebrar la festa de Sant Joan de Déu. Què destacaria del testimoni d'aquest home del segle XVI?

A partir de la seva conversió, Juan Ciudad va entendre que la màxima plenitud i felicitat com a home era servir altres persones que veia en necessitat total. Després de quatre segles, els germans mirem de reproduir la mateixa missió, si bé amb altres formes i maneres.

La concessió del Premi Princesa d'Astúries 2015 va permetre constatar la importància de l'orde en l'àmbit internacional. Quines són les xifres de la seva presència arreu del món?

Som presents a 55 països dels cinc continents, amb 1.098 germans, uns 50.000 professionals, 7.000 voluntaris i més de 300.000 benefactors-donants. Pel que fa a la província d'Aragó-Sant Rafael, compta amb 12 comunitats de germans escampades en les set comunitats autònomes: Navarra, Aragó, Catalunya, Balears, València, Múrcia i una presència a Madrid.

A Catalunya són coneguts sobretot per l'Hospital Maternoinfantil d'Esplugues de Llobregat.

Sí. De vegades a Catalunya diem que només es coneix l'Hospital Maternoinfantil, però els germans estem en molts projectes i programes més. Des dels darrers anys estem molt implicats en els temes socials, especialment amb les persones sense sostre. Hem

Borja de María

José Luis Fonseca en la inauguració dels nous locals de la FAD i l'Obra Social.

de reprendre les arrels de sant Joan de Déu, que sortia al carrer a cercar la gent en necessitat extrema. Avui dia, malauradament, hi ha moltes persones que viuen en una situació indigna. Nosaltres creiem que tenim una missió important per complir amb elles: dignificar-ne la situació, donar-los un sostre i d'altres oportunitats d'incorporar-se a la societat.

A banda dels albergs, l'Orde Hospitalari de Sant Joan de Déu ha apostat pels pisos per a persones sense sostre. Per què és important passar de l'alberg al pis?

Hem demostrat amb estudis i investigació que és molt més rehabilitador per a una persona sense sostre poder viure en un pis que en un alberg massificat. Li permet més intimitat així com

un acompanyament més individualitzat i personalitzat.

Com es manté l'orde des del punt de vista econòmic?

A totes les comunitats autònomes tenim acords amb l'administració pública. L'Obra Social ens dona suport en els programes socials on tenim més dificultats d'aconseguir acords i recursos. I, és clar, amb la gestió que fem amb els recursos.

Vostè fa 35 anys que és germà de Sant Joan de Déu. Com valora aquesta implicació?

Estic tan identificat amb el carisma de sant Joan de Déu que ja sento que forma part de la meua personalitat, la qual cosa significa que el valor de l'hospitalitat és constitutiu de la meua persona. No entendria, per tant,

que no fos capaç d'acollir la gent, acceptar-la com és, acompanyar-la, ajudar-la. La meua forma de ser em porta a aquesta situació. Espiritualment passa el mateix. L'evangeli fonamentalment és servir-nos i ajudar-nos els uns als altres. La teologia i l'evangeli cal dur-lo a la vida. Jesús de Natzaret, si d'alguna cosa es preocupava, era del patiment de les persones. Nosaltres com a germans de Sant Joan de Déu, amb l'hospitalitat ben feta i fent el bé ben fet, construïm una societat de valors molt millor de la que tenim.

La crisi ens ha fet millors?

Ens ha fet més sensibles a les necessitats. Hem vist que l'estat del benestar no es pot construir sobre els diners, cal tenir altres instruments.

Rauxa

El cim de l'abaixament

Eduard Brufau

Quan es fa una travessa de muntanya o es puja un cim, tard o d'hora apareix el cansament. El muntanyenc no té per objectiu la fatiga, no la cerca expressament, però sap que no la pot eludir perquè forma part de la caminada. En experimentar l'esgotament del cos i un cert desànim o dolor interior, l'home pren consciència que té un límit. És en reconèixer que no pot anar més enllà, que la persona assumeix el seu lloc en el món: no és un ésser totpoderós, sinó limitat i finit. Per aquest motiu, és un error concebre els límits personals com un impediment per a l'autorealització, com un obstacle que cal traspasar o trencar. El límit ens delimita i, per tant, ens conforma com a persones.

Pujar una muntanya no constitueix cap prova de superació; tot al contrari, és un exercici d'abaixament. La contemplació del món creat que s'obté des del cim, per ser vertadera, no pot engendrar cap esperit de grandesa, sinó només la consciència de la pròpia pettesa. Quan l'home té el món als peus i fins s'eleva per damunt del mar de núvols, comprèn que no té cap domini efectiu sobre el món. Contràriament al que es podria creure, la consciència de la pròpia insignificança, de saber que la força de la natura ens pot esclafar en qualsevol moment, no provoca un sentiment d'amargor o desesperança, sinó que omple el cor d'una joia i un agraïment indescriptibles.